

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדוק שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה י"ג גליון תר"ח

שלח

כ"ח סיון תשס"ט

ארץ אוכלת יושביה...

ע"פ ויגע, קודר ושהות, נדד לו הרוכל בארץ ציה בלי מים כשתרמילו על כתיפו, השמש קופחת על ראשו, וכל כולו נתון בציפייה להגיע למקום מסוכך להנצל מקרני השמש הרותחות, והנה סוף סוף הגיע רגע המיוחל ורגליו דרכו במפתן אכסנייתו, אך כשפתח הדלת נכזבה תוחלתו, אויר חם ומחניק קידמה את פניו, מצא עצמו עומד בבית שכל חלונותיו סגורים ואמומים ואין כל אפשרות לאויר הצח החדור פנימה, בשארית כוחותיו החל לצעוק: איך אפשר לגור בדירה זאת.

השיב לו הכירו: הלא רואה אתה שהבית מצד עצמו הוא גדול ומרווח וטוב לדור בה, העובדא שהבית מחניק נובעת אך ורק מכך שעד עכשיו הבית עמד סגור ומסוגר, המתן נא מעט עד שנפתח את הדלתות ואת החלונות, אז יתחלף האויר ותנוכה כי טוב לגור כאן.

עפ"י משל זה מתיישב ארת השאלות הנשאלת בפרשת המרגלים: איך מלאם ליבם של המרגלים, וכן של בני ישראל בעקבותיהם, לגנות את הארץ, והרי הקב"ה הדגיש בפניהם את השיבתה ויקרותה של הארץ, והם הרי היו דור דעה ששמעו את דבר ה' והאמינו בו.

אמנם מה שאמרו המרגלים: "ארץ אוכלת יושביה היא", לא היה זה שקר באותה שעה, כי לפני בוא בני ישראל אל הארץ הקדושה אכן היתה הארץ "ארץ אוכלת יושביה", כי משמעות דברי הקב"ה שהיא ארץ טובה היא בבחינת "אין טוב אלא תורה", רק ע"י לימוד התורה הופכת הארץ להיות טובה.

כשם שבית שהאויר אינו נכנס לתוכו הופך למחניק, כך גם ארץ ישראל, בלי תורה אין בה אויר, ולכן היא ארץ אוכלת יושביה, אולם כשיבואו לשם בני ישראל עם התורה יתחלף האויר, התורה היא האויר הטבעי של ארץ ישראל, בלעדיה דומים ההיים בארץ ישראל לבית בלי אויר.

וכפי שמסופר שפע"א הגיע איש א' להרה"ק רבי יהוקאל מקאזמיר זי"ע לקבל ממנו רשות לעלות לארץ הקדוש, והרה"ק בראותו שהוא איש קל בדעתו ולא ירא אלוקים, אמר לו הרה"ק אל תיסע, כי התורה הקדושה מעיר שארץ ישראל היא ארץ אשר עיני ה' אלוך בה"אזי קריך איהם נישט אין די אויגן, ודו"ק.

והדברים האלה צריכים להיות נר לרגלנו, ומחייבים אותנו להתנהג בדרך התורה והיראה על האדמת קודש כמשנה תוקף ופי כמה וכמה כי בנפשינו הדבר, והתורה והמצוות הן הן המקיימות אותנו בארצו של הקב"ה, ודווקא מפני גודל השיבותה מערים הסטרא אחרא ככל מיני תחבולות ונסיונות להפר דרך התורה והמצוות כפרט בארצינו הק', וביותר בנסיון הדור האחרון בהקמת ממשלת השמד והכפירה ע"י שלוחי אשר נאמנים בשליחותן לפרוץ פרצות בהומת התורה המצוות וגדרי הקדושה אשר על זאת יהיו כל הדווים.

ויהי שנוכה במהרה להגאולה שלימה, ונעבור כל הנסיונות הקשים, ואור חדש על ציון תאיר, בכיאת משיח צדקינו, ומלכינו מרן שליט"א בראשינו, כב"א.

תוכן הענינים

- לקח טוב ..... עמוד ג'
- שבת בשבתו ..... עמוד ה'
- דבש תמרים ..... עמוד ז'
- בשפתי צדיקים ..... עמוד ט'
- פרפראות לחכמה .... עמוד י"א
- ודרשת וחקרת ..... עמוד י"ב
- פניני התורה ..... עמוד ט"ו
- על הפרק ..... עמוד י"ז
- חוקים להורותם ..... עמוד י"ט
- הילולא דצדיקיא ..... עמוד כ'
- משולחן מלכים ..... עמוד כ"ג
- דברות קודש ..... עמוד ל"ה

להכנסת מודעות, ברכות מזל טוב,

הנצחת שם, לעילוי נשמת

ולכל שאר עניני המערכת

הארות והערות וכדו'

אפשר לפנות

להד"ר ישע פאליק שווארץ הי"ו

011-972-527617061

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בני ברק

קול דנהתי דישועה באהלי צדיקים

קול צהלה ורינה, שפתותינו תרננה
נברך לאלוקינו, שהשמחה כמוענינו, עת הזמיר הגיע בגבולינו

ובהדרת קודש ובאותות כבוד ואהבה, נשגר בזה ברכת מולא טב"א, אל מול פני הדרת גאון מאורינו ומאלופנו, המסור מריוחוק מקום וקירוב הלב למענינו, שר התורה והיראה, לוחם מלחמת ה' בעוז ובגבורה, משריש בלבות רבבות אלפי ישראל מסוף העולם ועד סופו השיטה הברורה, מלחיב לבבות בני ישראל בדברים אהובים, חזרות וזיקים ושביבים, חסידא ופרישא, מוצינא קדישא, נהורא נפישא,

נבוד קדושת מרן רבינו הגה"ק שליט"א

לרגל השמחה שבמעון קדשו

באירוסי נכדו החשוב פרצע"ח נ"ו

בן חדב"ג הגה"צ רבי ברוך טייטלבוים שליט"א

רב ביהמ"ד ויאל משה וברך משה קרית יואל י"א

ומצלאין אנו לחיי מלכא מרנא ורבנא, יוכחו השי"ת לנהל את עדת מי מנה, מתוך נחת והרחבת הדעת, על מי מנוחות ינהלנו ובמענגלי צדק ינחינו, ויזכה לרוות רוב נחת וקדושה מכל יו"ה במדה גדושה, מתוך בריות נופא ונהורא מעליא, עדי נוכח במהרה לרגלי מבשר צדק משמיע ישועה, ומלכינו מרן שליט"א בראשינו, במהרה בימינו, אמן.

המברכים בקידה חמש מאות

הנהלת הקהילה

ובבן צדיקים יראו וישמחו וחסידיהם ברנה יגילו

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר והסידות נאמרים

לחיות ללא אכילה ושתייה, בוודאי מן הנמנע שיזכה להעלות את ניצוצי הקדושה שבתוך המאכל למעלה, רק אם האדם חכם ומשביל על כל דבר, ואומר בלבו, הלא בוודאי אם היה רצון הבורא ב"ה שנחיה בלי אכילה, היה אפשר להתקיים כמו עתה, אלא שהבורא ב"ה רצונו להחיות נפש כל חי ע"י אכילה, ועל ידי זה אני מוכרח לאכול בקדושה ובטהרה, לעשות רצונו בזה, או יש בכח האדם להעלות ניצוצי הקדושה בשורשם. וזה מרומנו בפסוק "בבואכם אל הארץ" היינו אל הארציות – עסק אכילה ושתייה, ותדעו נאמנה "אשר אני מביא אתכם שמה" כי אני הבאתי אתכם לזה שדרעבן והצמאון הם מאת השי"ת, והשביעה היא גם כן מאתו יתברך, אז "היה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה" תוכלו להגביה ולהרים ניצוצי הקדושה לשרשם למעלה.

☆

והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה, אין ודויה אלא לשון שמחה, כי שמחה גדולה ועצומה היא, כי "באכלכם מלחם הארץ" תיקף כאשר תאכלו מלחם הארץ, "תרימו תרומה לה" יבוא בכם אורות הקדושה ואש שלהבת תוקד בקרבכם, לתת התרומות וגדולה לא-ל הכבוד, להללו ולשרתו ולברך בשמו, והכל הוא מחמת קדושת הארץ, שעיני ה' אלוךק בה תמיד, וההשפעה היא על ידי הקב"ה בעצמו ולא על ידי ממוצע, והו אשר "אני מביא אתכם שמה."

(בארימים חיים)

☆

ראשית עריבותיכם חלה תרימו לה, אפשר לפרש בדרך רמז, "ראשית עריבותיכם" מלשון "עריסה" רוצה לומר 'ראשית' כאשר תקימו מעריבותיכם וממטותכם, "חלה תרימו" מלשון חיל ורעדה, תקימו בחיל ורעדה מפקד ה' ומחדר גאונו.

(דברי מנחם)

זה שמטה עצמו לשמוע דברי תורה, "שפט בן חור" זוכה לחיות בן חורין ממשפט יצרו.

(אמת ליעקב)

☆

ויאמר אליהם עלו זה בנגב ועליתם את ההר, גם בדות האדם בשפל המצב ברוחניות, "בנגב" שהוא יבש ללא כל הלוחות של קדושה, עליו להתחזק ולהתעלות "עלו זה בנגב" כי כך הוא רצון השי"ת שלא ליפול ביאוש, ואדרבה הקב"ה יסייע בידו שיתעלה ללא גבול "ועליתם את ההר".

(דברי שמואל)

☆

ויאמר ה' סלחתי כדברך, פירשי ז"ל 'כדברך' בשביל מה שאמרת שיאמרו מבלתי יכולת ה', הלשון בשביל מה שאמרת צריך ביאור אלא כוונת רש"י הוא כי לכאורה קשה על משה שהתפלל אל הקב"ה בעד ישראל בטענה שלא יהיה ח"ו חילול השם, כמאמר הכתוב ושמועו מצרים – הלא ביד הקב"ה כל מחשבות בני אדם וכל דרכים לדמותם לאשר יחפוץ, ואם כן ימה מחשבות האומות שלא יאמרו מבלתי יכולת ה' להביא וגו' ולא יהיה חילול השם, אבל הענין הוא שמואד שדיברו של צדיק עושה רושם למעלה ולמטה כמאמר הכתוב (אויב כח) ותגור אומר ויקם לך, אם כן כיון שמושה רבינו אמר בתפילתו, שיהיה ח"ו חילול השם, אם יעשה ח"ו כלה בישראל, בוודאי כך יהיה. וזה שפי' רש"י "בשביל מה שאמרת שיאמרו מבלתי יכולת ה' וכו'" ובדיבורך עשית רושם וא"כ בוודאי יאמרו כך, לכן "סלחתי כדברך" אבל זולת דיבורך שאמרת – ואמרו הגוים – לא היו האומות אומרים כך.

☆

דבר אל בני ישראל בבואכם אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה, והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה, כל עוד שהאדם מתאוה לאכול, כי מדמה בעצמו שאי אפשר לו

וידבר ה' אל משה לאמור שלח לך אנשים, עבודת איש הישראלי היא להרחיק ממשבתו האנוכיות, ולהרחיק את עצמו ממידת הגאווה, "שלח לך" שלא תתכוין לצורך עצמך.

(אמרי אלימלך)

☆

וידבר ה' אל משה לאמור שלח לך אנשים, אנשים הוא לשון חשיבות, לרמו על כך שגדולי הדור וחשובים הם בבחי' שלוחי משה רבינו שהרי איתפשותא דמשה בכל דרא ודרא.

(בית אהרן)

☆

שלח לך אנשים, וברש"י למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים, לפי שלקתה על עסקי דבה שדברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר, לכאורה מילת ראו מיותר שהיה לו לומר ורשעים הללו לא לקחו מוסר, אלא הרי זה בא ללמדנו כי כוחה של הרשעות היא כה גדול, עד שלמרות שהוא רואה בעיניו שדרכו מובילה לשאול תחתיות, עושה עצמו כאילו אינו רואה, "ורשעים הללו ראו" ובכל זאת "לא לקחו מוסר" שעשו עצמם כאינם רואים את המציאות. (שארית מנחם)

☆

שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען אשר אני נותן לבני ישראל איש אחד, רק כשישראל הם באחדות כ"איש אחד" בלב אחד, ראויים הם לרשת את הארץ.

(רודאים בשדה)

☆

שלח לך, וברש"י אני אמרתי להם שהיא טובה שנאמר אעלה אתכם מעני מצרים וגו', חיים שאני נותן להם מקום למענות, בשעה שכוונתם תהיה לצורך עצמם ולא לשמו ית', רק דבל יהיה למען "חיהם" במטרה לחיות חיים גשמיים, אי "אני נותן להם מקום למענות" כי הנגיעה העצמית מביאה למענות.

(אמרי שאול)

☆

למטה שמעון שפט בן חורי, המטה עצמו לשמוע דברי תורה "למטה שמעון"

יברך את בית אהר"ן

ארשת שפתינו יערב, ברכות לרוב, מריחוק מקום וקירוב הלב, קדם מע"כ ידידנו החשוב, מופלג שבחחו של אהר"ן האי גברא רבא ויקירא, עושה ומעשה צדקה וחסד תדירא, נודע ומפורסם לשם ולתפארה, לכל דבר טוב לבו ער וחמ"אש וראשון לכל דבר שבקדושה, ברוח נדיבה ובמידה מרובה וגדושה, מקבל את כ"א בנהורא נפישא, כביר המעש לז' יופי כליל תפארה, במלכות סאטמאר המעטירה, מסור בנאמנות למען מוסדותינו המפוארה, חשיכה כאורה

הרבני הנגיד המרומם והנעלה, מפורסם לשם ולתהילה, נחמד למוטה ואהוב למעלה,

מוה"ר אהרן משה שלאגער הי"ד

חבר הנהלת "מוסדות ישב לב" בארה"ק

לרגל השמחה שבמעונו, רוממות קל בגרונו
בנישואי בתו המהוללה שתחי'

עביג החתן החשוב היקר והנעלה, תורה ויד"ש אצלו בלילה,

כמדר חיים מנחם ראזינגער גי"ו

ממובחרי תלמידי ישיבתנו הק'

בן ידידנו הרבני היקר והנעלה, נודע לשם ולתהילה

מוה"ר שימואל יצחק ראזינגער הי"ו

וצרופה ברכתנו המרובה, בכל לשון של הודאה וחיבה, שיזכה לרוות מיוצ"ח תענוג ונחת,
מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, וימשיך לעמוד לימין מוסדותינו הקדושה,
ובשכר זאת יתברך בכל ברכאן דנפישא.

החותמים למען שמו בהוקרה והערכה

הנהלת מוסדות סאטמאר

קריית יואל - בני ברק יצ"ו

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים, על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

שבת היא המוזה והדעת של כל השנה

שלה לך אנשים, פירש"י לדעתך, דהנה הש"י ברא את העולם בעולם שנה נפש ובכל אחד יש קומה שלימה בחי' ראש וידיים ולב ושאר איברים וכן בשנה ראש השנה בחי' ראש, שבת בחי' מוח ודעות' לשון חיבור ושבת קודש הוא הדעת וחיבור לכל השבוע, כמו ששמעתי אומרים בשם הרב הקדוש מלאנצהוט דכבוד"ד שב"ת, ר"ת כ"ל ב'רכתא ד'לעילא ו'תתא ב'יומא ש'ביעאה ת'ליין, עכד"ק, ע"כ הוא הדעת והמוח של כל השנה, ע"כ אמר שלח לך אנשים ר"ל ימות החול נקראים אנשים, ושל"ח לשון חיבור, כתרגום על וישלחו אתו ואלויאו יתי, והנה כמו שהצדיק הוא הדעת של כל ישראל כן שבת הדעת של כל ימות החול, ובשבת בא לדיעה שלימה, ע"כ אמר שלח כלומר תתחר אנשים דהיא ימות החול, לדעתך היינו שבת קודש שנקרא דעת כמ"ש לדעות' כי אני ה' מקדשכם, ויתורו את ארץ ר"ל שיתורו שיתחו הארציות של כל ימות החול, שבכל ימות החול הארציות אינה מצוה ובשב"ק היא מצוה והוא לשון ויתורו לשון מותר דשב"ק אפילו אוכל לשם תענוג הגוף מותר, וזהו א"ת אר"ץ כנע"ן שבשבת קודש בא לידי הכנעה שב"ת אתיות בש"ת, אש"ר אנ"י נות"ן לבנ"י ישראל, ר"ל שבת קודש הוא מתנה ע"ד שאחז"ל מתנה טובה יש לי בבית גנזי, וזה אש"ר אנ"י נות"ן לבנ"י ישראל, הש"י יזכינו להיות משומרי שבת כדת אמן. (יבידו הזהב)

ע"י שמירת שבת מתקבלים תפילות ישראל

ויקרא משה להושע בן נון יהושע, יש לומר שלזה הוסיף לו י' כי י' אומניות הוא בן זוג דעם בני ישראל קדושת שבת קודש כידוע (בר יא, ה) ולזה הוסיף לו י' להמשיך לו קדושת שבת קודש, והשומר שבת קודש כהלכתו נותנים לו כל משאלות לבו לטובה (שבת ק"ה) ועי"ז יהיה שוה לכלב בתפלתו. (מחזה אברהם)

לענג את השבת בלימוד התורה

עלו זה בנגב, ע"ד ופרקתו עלו, כי כל המענג את השבת ניצול משעבוד עכו"ם (שבת ק"ה) וז"ש ופרקת עלו, ע"י מה ע"י שיפרוק עונג שבת, וז"ש על"ו, ר"ת למפרע וקראת לישבת ע'ונג (ישעיה נח, יג) וז"ש ה'כתוב (תהלים מד ב) פוע"ל, ר"ת פ'עולת וקראת ל'ישבת ע'ונג, רק אם תאמר האיך אפשר לענג השבת לזה אמר ר"ת פוע"ל ל'יו על"י ואני פ'ורע (ביצה טו:) פעלת בימיהם וכו', וז"ש על"ו ר"ת כנ"ל, ומרו העונג לזה אמר בנגב, היינו בתורה כנ"ל.

בכל יום צריך לקשר עצמו לקדושת שבת

כמספר אשר תעשו ככה תעשו לאחד, י"ל כי ידוע אשר בכל יום צריך לקשר עצמו בקדושת שבת קודש, וע"כ כשסופרין מספר הימים אומרים היום יום ראשון בשבת וכדומה, והנה

שבת נקרא אחד, כמו דאיתא בזהר רזא דשבת [איהי שבת דאתאחדת] ברוז דאחד, וגם אמרם ז"ל (בר יא ה) לכולם נתת בן זוג כו', וזהו כמספר אשר תעשו, היינו כשתהיו סופרים מספר הימים, אז תעשו לאחד כמספרם, לקשר קדושת שבת הנקרא אחד עם מספר הימים.

קדושת האדם תלוי בשמירת שבת

למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי, רומז לשמירת שבת כדאיתא בירושלמי ברכות (פ"א ה"ה) זו מצות שבת שהיא שקולה כנגד כל מצותי' של תורה דכתיב ואת שבת קדשך וגו' להודיעך שהיא שקולה כנגד כל מצותיה של תורה, עכ"ל, ופ"ל החרדים דשבת כתיב זכור, והכא כתיב למען תזכרו כל מצותי הוא השבת ששקולה ככל המצות. והשבת הוא קודש לה' ויש בו נשמה יתירה, ועל ידי זה נתקדש האדם כששומר שבת כהלכתו כמ"ש האור החיים פ' תשא בפסוק ושמרו באריכות, וזה פירוש הפסוק ועשיתם את כל מצותי זה השבת, ועי"ז והייתם קדושים לאלקיכם, ומהשבת נמשך בני חיי ומוזני רוחא ופרנסה והצלחה לכל ישראל אמן כיה"ר.

השבת היא יומא דנשמתא ונרו של עולם

איתא במדרש כי נאמרה פרשת ציצית אחר פרשת מקושש כי ישראל אמרו שבשבת אין להם אות, ונתן להם פרשת ציצית, והנה בודאי הפירוש שהציצית לאות שישמרו השבת, ושוב השבת לאות, דאם לא כן יקשה הא שבת גופו חשוב אות וק"ל, אך להבין איך הציצית לאות על השבת, נראה דהנה השבת הוא השלמת העולם כאמרם מה היה העולם חסר - מנוחה, באה שבת באה מנוחה, ועל כן תיקנו חכמים נר של שבת, כי העולם הוא טבעי ושבת הוא יומא דנשמתא וכמו שהנשמה הוא אור אל הגוף כדאיתא נר ה' נשמת אדם, כמו כן השבת נר אל העולם והו דומה אל ציצית, כי ציצית שקולה ככל המצוות, כי הטלית רומזת על הגוף שהוא מלבוש אל הנשמה, והציצית היוצאים מן הבגד דומים למצות שהן יוצאות מן הגוף וכמו שביאר זה המהר"ל, ולי נראה שהטלית רומזת הן בחינת מלבושים לנפש, והל"ב חוטים שביציצית רומזים לשלושים ושתים נתיבות חכמה, כי החכמה אור אל המצות שנקראות נר, וכן השבת בחינת בינה, אור אל ששבת ימי המעשה.

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' ישראל טרעגער ז"ל

ב"ה יעקב ארי' הכהן ז"ל
נלב"ע כ"א חשוון תשס"ז לפ"ק

וזו"ו האה"ח מרת צירל צפורה ע"ה

ב"ה משה יהודא ז"ל
נלב"ע י"ט טבת תשס"ה לפ"ק

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרכיבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק, ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאנו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על טהרת הקודש

פרשת שלח

מז"ה הרב מרדכי אהרן מייזליש שליט"א
המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברוין שליט"א

מז"ה אליעזר גלאנצער הי"ו
המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מז"ה מאיר יודא פערלמאן הי"ו
המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

מז"ה שלמה וואלף שעהנפעלד הי"ו
המלמדים: הר"ר עזרא בנעט שליט"א
והר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

מז"ה אליעזר יודא נאלעק הי"ו
המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

מז"ה עזריאל שעהר הי"ו
המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

מז"ה יואל דוד שווארטץ הי"ו
המלמדים: הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א
והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

מז"ה נחום שמשון שווארטץ הי"ו
המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

מז"ה יוסף חיים פאלאטשעק הי"ו
המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

מז"ה לייביש טייטלבוים הי"ו
המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מז"ה אהרן שמואל גלאנץ הי"ו
המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מז"ה שלום שווארטץ הי"ו
המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

מז"ה אברהם יצחק קאהן הי"ו
המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מז"ה יעקב מרדכי לאנדא הי"ו
המלמדים: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א
והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, וכמה היתה הגדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהן". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד
שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים

את שניהם ושעבדו את ישראל יותר מדי, הרי נשלם בזה הזמן, וכיון שקישויו השעבוד השלום הזמן, שוב לא היו צריכים לשאר גלויות שישלימו, ואם כן תהיה ביאתם לארץ ישראל ביאה נצחית. וי"ש הקבי"ה למשה שלח לך לדעת"ך דס"ל ו' לחלק, הרי כבר השלים קישויו השעבוד את המנין, ואם כן יוכלו לבא לארץ ישראל ביאה נצחית, ולא יצטרכו לשאר גלויות.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

☆

ויקרא משה להושע בן נון יהושע. ובתרגום יונתן איתא כד המא משה ענותנותיה קרא לו יהושע, ונראה דהנה לכאורה הו"י דעת המרגלים הרוב ואחרי רבים להטות, אמנם כבר כתב בעצי חיים לסתור מענת האומות שאומרים לבניי כי אתם המעט מכל העמים מפני מה אין אתם משווין אתנו, ותי' דכיון שכבודו מלא עולם וכל מקום הרי מקומו הוא וכיון שהשכינה קבוע עמנו כה קבוע כמחצה על מחצה דמי ואינם בטלים ברוב ככל מקום שהם עיי"ש, אכן עיי' מדת הענוה השכינה שורה על בניי כי אמרו כל אדם שיש בו גסות הרוח אומר הקבי"ה אין אני הוא יכולין לדור בעולם ועיי' שבניי משפילין עצמן הם זוכין להשראת השכינה בקרבם ואינם בטלים ברוב, וי"ש כד המא משה ענותנותיה קרא לו יהושע והתפלל עליו קה וישיעך מעצת מרגלים, דמה שהקבי"ה איתו עיי' שהוא עניו בזה יוכן להנצל מעצת המרגלים אף דהם הרוב דכיון שהשכינה איתו הו"י כמחצה על מחצה ואינו בטל ונשאר בצדקתו.

(הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א)

אמנם עוד כתבו המפרשים טעם אחר, דקישויו השעבוד השלום המנין, ולפי"ו אין צריכים לשאר גלויות שישלימו, וכתב האלנוז בשארית יעקב כי דבר זה תלוי בפלוגתת התנאים אי אמרינן וי"ו להוסיף או אמרינן וי"ו לחלק וכאילו כתיב או, שהגזירה היתה ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה, ואי וי"ו דועינו לחלק יצאת, אם כן עבדות או עינו קאמר, וכיון שעשו המצריים בהם את שניהם ושעבדו בישראל יותר מדאי, נשלם בזה הזמן, אבל אי אמרינן וי"ו להוסיף, אם כן אף ששעבדו המצריים את חיי אבותינו בקושי, הגזירה כך היתה ולא נשלם בזה הזמן, עכ"ד. ובכסף נבחר כתב דבזה תלוי עוד אי תשובה מהני לבן נח, דבין נאמר נע ונד תהיה בארץ, ושוב אחייב מצינו וישב בארץ נוד, וגזירת נע נתבטלה כי עשה תשובה ונתפטר, אמנם זה דווקא אי וי' מוסיף דאז היה הגזירה להיות נע וגם נד, וכיון דהוינן שוויתרו לו גזירת נע, משם ראייה דתשובה מהני לבן נח, אבל אי אמרינן וי' לחלק אם כן לא היה הגזירה על שניהם, אלא או נע או נד, וליכא ראייה דתשובה מהני לבן נח, עד כאן דבריו. והנה כתב השלי"ה הקי' בשם הארזי"ל בטעם שהרג משה את המצרי, כי משה רבינו היה גלגול הבל, והמצרי שהרג היה גלגול קין, והרגו משה לתקנו, עיי"ש. ולפי"ו צריך לומר דס"ל למשה דלא מהני תשובה לבן נח, ולכן הרגו בכדי לתקנו, והא דכתיב נע ונד, היינו או נד קאמר משום דאמרינן וי"ו לחלק, ולפי זה הא דכתיב ועבדום ועינו אותם היינו או עינו או עבדות, וכיון שעשו המצריים

ש"ח לך. וברשיי פי' לדעתך, ונראה עפ"י דאחז"ל תנא אין מחיבין אותו להכניס ידו לחורין ולסדקין לבדוק החמץ מפני סכנת העקרב, ופריך שלוחי מצוה אינן ניווקין, ארי"א שמא תאבד לו מחט ואתי לעיוני בתרה, ופרשיי כיון דמתכוין אף למחט לאו שלוחי מצוה הוא וניזוק, והו"ו שאמרו המרגלים וזה פריה אפם כי עז העם, היינו אעי"פ שאין לכם לירא ממה שעז העם כיון דשלוחי מצוה אינן ניווקין, מ"מ וזה פריה שא"י נשתבחה בפירותיה יותר מכל הארצות וא"כ יש לחוש פן יכונו לטובת פירותיה ולא שלוחי מצוה המה ועי"כ יש לירא ממה שעז העם, והנה אמרו גבי משה וכי לאכול מפריה הוא צריך אלא לקיים מצות התלויות בארץ, והו"ו ביאור דברי הכתוב שלח לך לדעתך, היינו כמו שהיה בדעתו ליכנס רק כדי לקיים מצוות התלויות בארץ ולא לאכול פירות אז ילכו לבטח דרכם דשלוחי מצוה אין ניווקין, אבל אם יתאוו גם לפירותיה א"כ יש להם לירא מפני העם היושב בה.

☆

ש"ח לך אנשים וגו', פירשיי שלח לך לדעתך, אני איני מצוה לך אם תרצה שלח. וצריך ביאור אם לא רצה הקבי"ה בשליחת המרגלים, למה הסכים משה רבינו לדעתו לשלחם. ויבואר על פי מה דאיתא במדרש בטעם שיצאו ישראל ממצרים טרם שנשלם הזמן, דשאר גלויות משלימו, עיי"ש. וביאר מרן דו"ו זללה"ה בדברי יואל בפרשתן כי מטעם זה לא רצו המרגלים ליכנס לארץ, כי ראו שעדיין לא תהיה ביאה נצחית ויצטרכו לגלות עוד בשאר גלויות.

תשית לראשו עטרת פ"ז

מריחוק מקום וקרוב דליבא, נשגר באותות אהבה וחובה, ברכת מולא טבא, משמו מעל
זאת הברכה, לידינו המהולל בשיר ושכחה, גדקה וחסד לראשו עטרת, שמו נודע לתפארת
לן שמוא קא וכו ליה להתמטת לשרת בקודש ליטול שכס בעול הנחלת מוסדותינו
ותהי ידיו אמונה, להטיב לכל אשר אליו פונה, בעין יפה ובמדרה נמונה, בכל עת ועונה תמיד
ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, במידה גדושה, עסקן נמרץ לטובת מוסדותינו המעטיירה

הלא הוא ידידינו היקר והמפואר

זאב וואלף פערל

ה"י

חבר הנהלת מוסדות יטב לב בארה"ק

לרגל השמחה שיבביתו, רון שידר ושיבב על שפתו
באירוסיו בתו הכלה המהוללה שתהי'

עביג החתן החשוב מופלג בתויר"ש כליל המעליות והמיודות ניו

בן ידידינו הנכבד כהן שדעתו יפה מתומכי מוסדותינו הק'

מוה"ר יצחק פנחס הכהן גלאנצער הי"ו

וה"ר מלפני אבני שבשמים, שיוכה לראות נחת מולא הפניים, וימ שייך להרבות פעלים
להגדיל תורה ולהאדירה, מתוך רב שמהה ואורה, ויעמוד לימינו בעוז ותפארה,
להרמות קין מוסדותינו המעטיירה, עד ביאת גוא"צ במהרה.

החותמים למען שמו באהבה והערכה

הנהלת המוסדות

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

וראיתם את הארץ מה היא

איש אחד מחסידי הרה"ק מרוזין חזר מביקור בארץ ישראל ובא לפני רבו כדי לקבל ממנו ברכת שלום, שאלו הצדיק: כלום נשאה הארץ חן בעיניך, כשהלה שתק קם הצדיק וסיפר לו: מעשה בעשיר אחד שהשיא את כל בנותיו לתלמידי חכמים, רק בשביל בת זקונו לא מצא חתן כלבבו וחינתה עם חייט פשוט, לפני הנישואין אמר לבתו שכדאי לה להתקטט כדי שתישא חן בעיני בעלה, נענתה בתו: בשלמא אחיותי יאה לחן שתתקטטנה, הלא הן מתקטטות לפני תלמידי חכמים, אבל בשביל החייט שלי אני מספיק נאה ויעלת חן כמות שהוא, אף ארץ ישראל - סיים הצדיק - מתגלה בכל הודה והדרה רק לפני מי שידוע רום ערכה וכן מעלתה, לפני אנשים פשוטים אינה נראית כלל, והם אפי' לא רואים אותה.

טובה הארץ מאד מאד

הרה"ק ר' שמואל אבא מזיכלין ז"ל היה נוהג לשלוח כסף לעניי ארץ ישראל בכל שנה ושנה ומלבד זאת שלח סכום כסף כל כמה חדשים לבני הרה"ק ר' משה מלעלוב ז"ל שהיו חביבים מאד על הרה"ק מזיכלין, פע"א בא איש אחד מחסידי הרה"ק מזיכלין שהיה בארץ ישראל והביא אתו מכתב אשר שלח הגאון המפורסם ר' מאיר אויערבאך ז"ל בעל "אמרי בינה" (שהי' מקודם רב בקאליש, ואז היה רב בירושלים) להרה"ק מזיכלין, במכתב מתלונן הגאון על מה שהרה"ק שולח הרבה מעות לבני הרה"ק מלעלוב לחוד, ושואל מה היתרון להם משאר עניי ארץ ישראל, קרא הרה"ק מזיכלין את המכתב ואמר: במשך הזמן תתברר להגאון ר' מאיר האמת, אחר זמן קצר נסע הגביר החסיד ר' לייב קושמירק לארץ ישראל וביקר גם את הגאון ר' מאיר אויערבאך ז"ל, כשנודע להגאון שר' לייב הוא מחסידי הרה"ק מזיכלין ביקש מאתו כי בטרם יסע בחזרה יבקרו שוב הואיל וברצונו לשלוח על ידו מכתב לרבו, הגביר עשה כן וכשהגאון ר' לייב מסר לו המכתב אמר לו, שתוכן המכתב הוא הבעת חרטה על אשר התלונן במכתבו הקודם על שהוא שולח הרבה כסף לבני הרה"ק מלעלוב, והוא מבקש עתה סליחה מהרה"ק מזיכלין שכן הוא רואה עכשיו שבאמת טוב הוא עושה בזה שהוא שולח להם כסף, שאלו ר' לייב: ילמדנו רבינו בתחילה מאי קסבר ולבסוף מאי קסבר, השיב לו הגאון: שבעות אחדים לאחר שכתבתי אותו המכתב, נראה לי בחלום זקן אחד ואמר לי: איך מלאך לך לכתוב מכתבים לצדיקים ולדבר סרה על בניו הקדושים של הרה"ק ר' משה מלעלוב ז"ל, השבתי לו בחלומי: ומה אעשה הלא אני רואה

בהם כמה חסרונות, השיב לי הזקן: זהו מפני שאין לך מידת ענוה, ואם תבוא למידת ענוה תראה בהם כל מיני מעלות, כי על ארץ ישראל כתוב בפרשת שלה: "טובה הארץ מאד מאד" רוצה לומר: כשהאדם הוא בכחינת "מאד מאד" הוא שפל רוח" אז הוא רואה כל טוב בארץ, ואינו רואה שם שום רע ח"ו, הקיצוני מחלומי ונזכרתי במכתב שכתבתי להרה"ק מזיכלין, והתחלתי להשריש בקרבי מידת הענוה ומאז והלאה הנני רואה בבני הרה"ק מלעלוב כל מיני מעלות ויתרונות ואני מתחרט על מה שכתבתי אז עליהם.

ויין לנסך רביעית ההין

השפ"א הי' נוהג בכל יום אחרי התפילה לסעוד לבבו במיני מזונות ולשתות לחיים, פע"א היתה הרבנית חולה ומוטלת על ערש דוי, והלך לבקרה בבוקר לפני התפילה וראה שמצבה החמיר, אחרי התפילה ציוה להביא לו מזונות ויין"ש כבכל יום, ואמר: הנה בפרשתן נסמכה פרשת נסכים לפרשת מרגלים, מפני שלאחר שנגזרה הגזירה הקשה על עון המרגלים הי' לבם של ישראל קשה עליהם, ולכן הסמיכה תורה פרשת "נסכים" לומר לך שאפי' בזמנים קשים אל ימנע א"ע מניסוך היין.

ולא תתורו אחרי לבבכם

סיפר הרב מבארנוב ז"ל, שהיה פעם בפרשת שלח בצאנו, וכשהגיע בשולחן לאמירת תורה, לקח הרה"ק מצאנו חומש בידו, ודפדף באותה פרשה למצוא איזה פסוק לומר עליו תורה, ועבר על כל הפרשה עד סופה, ופתח ואמר הפסוק: ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וגו' ונתלהב מאד כדרכי בקודש ודפק על השולחן בהסערות גדולה, ואמר כך הוא פירושו הפשוט "איהר זאלט נישט נאך גיין נאך אייערע הערצער, אין נאך אייערע אויגן, נאר פאר דעם אין סוף אויסצוגיין" עד כאן דבריו הקדושים ומדברות קדשו אלו נפל פחד גדול על כל המסובין בשלחן, וממש פרחה נשמתם מכולם, עד זמן מה שרוחם שב בקרבם.

אני ה' אלוכיכם

פעם שאלו להרה"ק הבעל התניא בימי ילדותו: היכן מצינו בתורה פסוק שפותח ומתחיל באותן שלש תיבות, השיב הבעל התניא: היכן שמשה רבינו לא אמר אמת! והעומדים שם השתוממו על דבריו, אמר להם: פסוק כזה מצינו בסוף פרשת שלח "אני ה' אלוכיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוקים אני ה' אלוכיכם" ואנחנו מוסיפים בקריאת שמע אחרי שלש תיבות אלו גם את תיבת "אמת" אולם משה רבינו לא אמר "אמת".

שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה

ישיבת מהרי"ם

דרבני יואל מסאטמאר

רח"ו זואל בני ברק
נתינת ע"י בני רבנו והחיים דע"א - מנשאת כלל מ"ן ונתינת שליטא
ברשות מורינו הנח"צ ראש ישיבתנו שליט"א

אשריכם התנו התורה

בלב מלא התרגשות עצומה, ומעומק נפשינו ההומה, נביע בשפה ברורה ונעימה, ברכת התורה לבבית וחמה, ובשער בת רבים מוקירי תורה, נפרסם לשם לתהילה ולתפארה, ונעטר להון כתרים, לכבוד אלו הבחורים, חשובים אהובים ויקרים, שוקדים ומתמידים בפיקודי ה' ישירים, את שמם על נס נרים, להללם ולפארם בכל התוארים, הלא המה

הב"ח **שלמה זלמן לאנדא** נ"ו

הב"ח **משה דוד מעלער** נ"ו

הב"ח **אברהם מנחם שווארץ** נ"ו

והב"ח **אלימלך יחזקאל משה גראס** נ"ו

אשר אחרי שעות ארוכות לילות כימים של יגיעה עצומה והתמדה מרובה שהוסיפו והקדישו מחוץ לזמני וסדרי הלימודים בישיבתנו הק' בעזה שי"ת גדלו והצליחו וגם עשו פרי היצורים לה' ולתורתו

ועמדו בכוד המבחן בעל פה על כל המסכתות בש"ס שלמדו ורכשו בישיבה קטנה ובישיבה גדולה

400 דפי גפ"ת

אשריכם ואשרי חלקכם, זה היום עשה ה' נגילה בשמחה ואורה, וצרופה בזה ברכתינו המרובות, שכשם שזכיתם ללמוד ולהבחן מסכתות אלו כן תזכו ללמוד ולדעת עוד מסכתות רבות אחרות, ותתעלו מעלה על במתי התורה, לשם ולתפארה, והשי"ת יסייע בידכם, להמשיך בלימוד התורה כל ימי חייכם, ותתעבדו לאילנא רברבא, לתפארת הישיבה.

החותמים למען שפע בהערכה
ובשפחת התורה

הנהלת הישיבה

פרפראות לחכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

שנקרא מה בזה אני יכול להקדים ולומר לה' קרבן ולא קרבן לה ואין לחשוש למיתה עכדה"ק דפח"ח ושי"ו ולפי"ו יל"פ כאן דלכאורה איך הי' משה יכול להתפלל על יהושע יה יושיעך ולהתחיל בשם ה' קודם הלא הי' לו לחשוש לשמא ימות ע"ז קאמר בתרגום יו"טן כד חמי משה ענותנותי היינו שראה שהתורה העידה עליו והאיש משה עניו מאוד אז התפלל יה יושיעך מעצת המרגלים ולא חשש להקדים שם ה'.

עוד יש לפרש דברי התרגום יו"טן, דהנה לכאורה לפי מה דמובא בספר יוחסין דה"י יהושע אז יותר מרוב שנותיו, קשה דאי בגמ' מי שעברו רוב שנותיו ולא חטא שוב לא יחטא אי"כ למה הוצרך מרע"ה להתפלל עליו עליו שלא יחטא בעצתם, אך י"ל דהנה אחו"ל שאותן השנים של המתים קודם זמנים נותנים לת"ח דהוא עניו ומעביר על מדותיו, ולפי"ו א"ש כד חמי משה ענותנותי והרי הוא ת"ח המעביר על מדותיו אי"כ חשש שעדיין לא עברו רוב שנותיו דיוסיפו לו מן השמים משנים של אנשים שמתו קודם זמנם לכך הוצרך להוסיף לו היי"ד ולהתפלל עליו שינצל מעצת מרגלים, והיינו דכתיב ויהושע בן נון וכלב בן יפונה חיו מן האנשים, שחיו ממותר שנותיהם שנתקצרו.

☆

עוד לאלוקי מילין, עפי"מ"ש במדרש שבשעת תחיית המתים יקראו אותם עפי"ו סדר אי"ב אברהם בנימין וכדו', גם איתא שמי שיש בו מידת ענוה הוא יעמוד קודם בתחיית המתים, ועפי"ו מבואר כי כשרצה לקרותו בשם יהושע ירא שמא יתרעם יהושע כי יגרם לו בזה שיתאחר בתחיית המתים כי מקדם הי' נקרא הושע ועכשיו יהושע ויהי מאוחר בתח"מ שהוא עפי"ו סדר אי"ב, אבל כד חמי משה ענותנותי אי"כ ממילא יעמוד מוקדם בתח"מ לכך קרא לו יהושע.

☆

עוד יתבאר התרגום יו"טן כד חמי משה ענותנותיה קרא להושע בן נון יהושע, דהנה יהושע נקרא בן נון, בן בחדיק, ומציעו ליה ב' טעמים, האחד, ללמד שהי' מתבונן בשער נון, ובין הוא מלשון התבוננות (כן אי' בילקוט ראובני בשם מגלה עמוקות), וטעם השני אי' דיי"ד של יהושע היא יי"ד של שרי, ושם היתה בלי נקודה, ועכשיו היא בנקודת שוא, לכך נטל מהסגול של בן ב' נקודות, וממילא לא נשאר רק חיריק, ולכך נקוד בן בחדיק במקום סגול, ולפי"ו ע"י משה שקרא לו יהושע עם יי"ד, והוצרך לישול שוא הוכרח לקרוא לבן בחדיק, ואז אינו מוכרח לפרש דידע להבין בשער הנו"ן, ויש לו ע"י הוספת היי"ד גריעותא דאינו ניכר מעלה שלו שמתבונן בשער הנו"ן, והיה אפשר לומר דלא ניחא ליה ליהושע בזה, אבל כאשר ראה משה ענותנותי ובוודאי לא איכפת ל'י דבר זה אז קרא אותו יהושע להנצל מעצת המרגלים.

וישלח אותם משה וגו' כולם אנשים ראשי בני ישראל המה, ופירש"י ז"ל כל אנשים שבמקרא לשון חשיבות ואותה שעה כשרים היו. הנה גזירת ארבעים שנה היתה כנגד ארבעים יום אשר תרו את הארץ, וכמו שמפורש להלן בפסוק יום לשנה יום לשנה, ולפי זה שעבור כל יום נתעכבו במדבר שנה, נמצא שבעד כל שעה מעשרים וארבע שעות היממה נתעכבו במדבר חצי חודש, והנה לרש"י הוקשה על גזירת הארבעים שנה והלא כתיב והעם עלו מן הירדן בעשרה לחודש הראשון, ואם כן חסר ארבעה ימים מן הארבעים שנה, שהיו צריכים להסתיים בט"ו ניסן יום יציאתם ממצרים ולא עוד, אלא יש לנכות גם את האחד עשר יום מחורב שבלאו הכי היו צריכים ללכת במדבר ועולה לך ביחד ט"ו יום. היוצא לנו מזה שנתעכבו במדבר ארבעים שנה חסר חצי חודש, שהוא חסר למנין הימים שהלכו המרגלים, שעה אחת לפיכך בא רש"י וגילה לנו שאותה שעה היינו שעה אחת כשרים היו, ולכך לא נענשו עליה להתעכב עוד חצי חודש במדבר, והוא פלא.

(הגה"ק רבי איציקל האמבורגער זי"ע)

☆

ויקרא משה להושע בן נון יהושע, ובתרגום יו"טן כד חמי משה ענותנותיה קרא להושע בן נון יהושע וצ"ב, והנל"פ עפי"מ"ש במדרש מהיכן זכה משה לקרני הוד מפני שנשאר דיו קמעה בקלמוס והעבירו על ראשו ומשם נעשו קרני הוד ופי' דכשכתב משה רבינו ע"ה את התורה כשהגיע לפסוק והאיש משה עניו מאוד לא רצה לכתוב זאת מרוב ענותנותו כי אין זה מודכי ענוה לכתוב על עצמו שבח גדול כ"כ אך מה יעשה בצווי השי"ת לכן קיצר בכתובה בכל האפשר וכתב ענו בלא יי"ד וז"ש המדרש שנשאר קמעה בקלמוס היינו אות יי"ד ובשכר זה זכה לקרני הוד ולכך כיון שנשאר לו יי"ד יתירה לכן נתנה ליהושע, וז"ש כד חמא משה ענותנותי של עצמו ומפני זה קיצר בכתובה וחסר יי"ד ולכן קרא להושע בן נון יהושע.

☆

עו"ל עפי"מ שפי' בספה"ק חנוכת התורה עה"פ ויען אברהם ויאמר הנה נא הואלתי לדבר אל ה' ואנוכי עפר ואפר כי אמרו חז"ל שלא יאמרו אדם לה' קרבן אלא קרבן לה' משום שמא ימות בנתיים ונמצא מוציא ש"ש לבטלה, והנה אברהם אבינו בעת שבאו אליו המלאכים אמר אדני אם נא מצאתי חן וכו' ולחד מ"ד הוא שם קודש שאמר להקב"ה שימתין עד שיביא את האורחים ולכאורה איך הקדים אברהם להוציא ש"ש מפני ולא חשש לשמא ימות אלא דאמרו חז"ל דמי שהוא עניו ומעביר על מידותיו מוסיפים לו ימים ושנים אם כן כיון שהי' אברהם אבינו עניו לא הי' לו לחשוש שמא ימות וזה שאמר הנה נא הואלתי לדבר אל ה' כלומר מה שהתחלתי והקדמתי להזכיר ש"ש מפני כי ואנוכי עפר ואפר וכדאי הוא זכות הענוה שלא אמות בפתע פתאום ובדרך זה היא מפורש הפסוק ב"מה" אקדם לה' כלומר במה במידת הענוה

עניינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

ודרשת והקרת

בענין כלאים בציצית ובשבת

ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם (שלח טו, לה)

מחוייב כלל במצווה זו או דאפ"ל דהמצווה רק נדחית אבל אינו נפקע ממנו לגמרי, אלא כיון שהוא אנוס אינו יכול לקיימה.

ובאוהל תורה (שם) כתב להוכיח מד' המרדכי בשם הר"י דכיון שהוא אינו יכול להטיל ציצית בשבת מותר ללכת בד' כנפות בלי ציצית, א"כ ראי' מדבריו דאנוס הוא פטור גמור דאי נחשב דעביד עבירה אלא הוא אנוס, א"כ האיך רשאי ללבוש ולעבור על העשה הרי בידו לא ללבוש כסות זו עם ד' כנפותיו, א"כ ראי' מינה דהוא פטור גמור וועיין בקה"י עמ"ס ב"ב סי' י"ז.

☆

והגאון ר' שלמה אייגער ז"ל (מירד סי' כ"ח) הקשה לשיטת הר"י אמאי קיי"ל (שם) במי שאין לו עפר מוכן מעיו"ט לכסות דם אסור לו לשחוט (וכן משמע בביצה דף ח. גבי כוי אין שוחטין אותו ביו"ט) ולכאור' אמאי לא נימא דלא אסרה תורה שחיטה כשאינו מכסה רק שחיבתו תורה כיסוי, וכשא"א לו לקיים מצוות כיסוי אנוס הוא ורשאי לשחוט, ממש כמו גבי ציצית, ובפרט לפי"ד הטור"ז (באו"ח סי' י"ג) שכתב של שיטת הר"י מותר ללבוש בלי ד' כנפות אפי' מדרבנן.

בשו"ת עונג יו"ט (סוסי"א) ובקהילת יעקב (עמ"ס מנחות סי' כ"ג) תי' ומחלק בין שחיטה לציצית דגבי ציצית אנוס הוא שא"א לקיים מצוות ציצית בבגד זה ובין שילבש ובין שלא ילבש ממה נפשך לא יקיים מצוות ציצית היום, ומה שיקיים מצוות ציצית ממחרת השבת (ע"י שיתקן עליו ציצית כשרים) הרי אין בזה סתירה ואפי' אם ילבשנו היום עוד יוכל למחר לקיים מצוות ציצית עם בגד זה, ע"כ שפיר כ' המרדכי דרשאי ללבוש בשבת בגד זה אפי' אם אין עליו ד' כנפות כיון שעצם הלבשה לא אסרה תורה.

משא"כ בשחיטה אם לא ישחטנו היום ישחטנו למחר אז יקיים מצוות כיסוי הדם בהידורה, אמנם אם ישחוט היום יהי' אנוס וכבר לא יוכל לקיים מצוות כיסוי הדם ע"כ שפיר אסרו לו לשחוט היום דהא אפשר לו לשחוט וגם לקיים מצוות כיסוי ע"י שימתין עד למחר, משא"כ ציצית דאין הפסד קיום המצווה ע"י שילבשנו היום.

☆

ובשו"ת מהרש"ג (או"ח ח"א סי' כ"ח) מחוק שיטת הר"י דכשאין לו ד' כנפות מותר ללבוש הכסות דאנוס הוא

במדרכי (סי' תקמ"ד) וכן בשיטמ"ק מנחות (דף ל"ז:) מביא שיטת הר"ש שאם נפסק לאיש חוט של טלית בשבת אסור ללבושו עד שיתקן אותו שאם לובשו עובר בעשה, וכן קיי"ל להלכה (בסי' י"ג).

והר"י חולק עליו דציצית מצוותו אינו אלא להטיל עליו ציצית בשעה שילבשו, ולא אמר הכתוב בלשון לא תלבש בגד שיש בו ד' כנפות בלא ציצית אלא מצוות עשה גרידא להטיל בו ציצית ומ"מ אין הטלית אסור ללבוש, וגם אין עובר בעשה כיון שאין יכול להטיל ציצית בשבת, ותדע דאטו בלא מוזהו יאסור ליכנס לבית אלא פשיטא דבעמוד ועשה קאי ותו לא, עכ"ל.

☆

והשאגת ארי' (סוסי"ב) הביא ראי' לד' הר"י שכ' כשאין לו ד' כנפות אינו עובר על שום איסור ושרי ללבושו בלא ציצית, מהא דאנן לובשין בגד שחייב בציצית ואין לנו אלא לבן ולא תכלת, ונמצא שאנחנו בלבישת בגד זה מבטלין ועוברין על מצוות תכלת, אלא על כרחך דכיון דאין לנו תכלת אין איסור במה שלובשין ציצית בלא תכלת, ואין לומר דבאמת אנו עוברין על מצוות תכלת אלא דאתי עשה דמצוות ציצית לבן ודוחה איסור תכלת, וזה אינו דהרי מבואר בסוף חולין דאין עשה דוחה עשה דאמר' מאי אולמא האי עשה מהאי עשה, א"כ ראי' לשיטת הר"י שכשאין לו ד' כנפות מותר ללבושו וכן איתא בפמ"ג בפתחה כוללת (להל' ציצית).

ולאמתו של דבר היו גדולים כמו האדמו"ר מראדזין בעל "התכלת" שבין טענותיו הי' שאם אין תכלת אסור ללכת עם ד' כנפות, ודרך אגב בבית יוסף עה"ת (ממון הב"י על הטור) מדייק בקרא דכתיב ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם "לדורותם" הכנף פתיל תכלת וכו' וק' אמאי לא כתיב לדורותם בסוף קרא אחר מצוות תכלת, ותי' דמכאן ראי' דאין מצוות תכלת לדורותם דיהי' זמן שיתבטל מישראל והם ב' מצוות נפרדים, ודו"ק.

☆

והגאון ר"א וואסערמאן ז"ל בקובץ אוהל תורה רוצה מד' הר"י המובאין לעיל להביא ראי' לחקירת האחרונים הידועה (עיין באתון דאורייתא סי' י"ג) אי הא דקיי"ל אנוס חמנא פטריה דיינו שכיון שהוא נאנס פטור לגמרי והוי כמו שאינו

ותי דאפ"ל דהמרדכי לשיטתי' (בפ"ק דחולין) שתוס' מביא שיטת רבינו אליהו שצריך בכל יום לקשור התפילין, והקשה ר"ת א"כ אמאי בשבת אסור להניח מדאסור לקשור תפילין הרי לשי' ר' אליהו הוי קשר שאינו של קיימא, והמרדכי תירץ כיון דלגבי תפילין הוי קשר כדכתוב ויקשרתם ה"ה לענין שבת הוי קשר חייב, עב"ד. א"כ אפ"ל דה"ה אם הוי קשר לענין ציצית הוי קשר לענין שבת ולענין כלאים.

☆

ופליאה נשגבה ד' הראש יוסף עמ"ס ביצה (דף י"ד): ומחמת חידושים אצטט לשוננו וז"ל: ומן שמאי אנהירינן לעיינין דבשבת ויו"ט אסור ללבוש בגד של כלאים בציצית, דבחול מותר משום דרוצה לילך בטלית זה (שיש בו כלאים) וצריך ציצית אמרי' עד"ל, משא"כ בשבת ויו"ט מה"ת ליכא עשה כלל דאינו יכול לקשור ושרי מה"ת ללבוש בלא ציצית, תו אסור בכלאים דליכא עשה, עב"ד.

ורבים ראו כן תמהו על ד' הראש יוסף (ולאמתו של דבר יש שהקשו כבר על המרדכי שג"כ משמע כן מדבריו) האם סלקא אדעתין דבשבת אין מצות עשה של ציצית, ומעשים בכל יום שמברכין בשבת להתעטף, ואין לומר דמברכין על ציצית כמו נשים אע"פ שאינם חייבין, זה אינו דבנשים חסר רק החיוב גברא אבל סוכ"ס יש מצווה זו בעולם, משא"כ בשבת לד' הראש יוסף הוי כמו שאוכל מצה באמצע ימות השנה והאיך שייך לברך. ועוד הרבו עליו להקשות מד' התנב"א (מובא באוהה"ק) שכ' שאחר שנהרג המקושש עצים כיון שחילל את השבת, אמר הקב"ה למשה מה יעשה הבן ולא יחטא הרי אין מניחין תפילין בשבת ואין להם מי שיזכירם, ע"כ אמור לבני ועשו להם ציצית, ועי"ז בשבת לא יבוא לידי חטא, עב"ד, וא"כ משמע מדבריו דעיקר המצווה הוא בשבת שיהי' להם לזכרון והאיך סלקא דעתין למימר דדוקא בשבת אין מצווה.

והרבה אחרונים תירצו דבריו דגדר המצווה הוא בוודאי עשיית קשר' הציצית, כדכתיב גדילים תעשה לך או ועשו להם ציצית, אבל תכלית המצווה הוא וראיתם וזכרתם וכו' א"כ הלוש ציצית בשבת אע"פ דבשבת אין חיוב לעשות ציצית מ"מ הלוש בוודאי שמקיים מצוות ציצית כי התכלית הוא הוויות הציצית ושיראנה ועי"ז זיכרנה.

אמנם בכלאים בציצית שבענין לדחות הל"ת דכלאים בעי' שיהי' ציווי של עשה ולא די בקיום עשה, ע"כ כיון דבשבת אין חיוב עשה דציצית אע"פ שמקיים מצותו ע"י לבישתו אין די בזה כדי לדחות העשה.

ויסוד זהו מפורסם באחרונים ומובא בקובץ הערות עמ"ס יבמות (מהגרי"א ווסרמן ז"ל) בשם מו"ר הגר"ח מבריסק ז"ל (ס"ט בא"ד) דכדי לדחות ל"ת צריך חיוב ממש וכיון דבשבת אין חיוב עשה, אולי זה כוונת הראש יוסף שע"כ אסור ללבוש כלאים בציצית בשבת (וכמדומני שסידור הנ"ל מובא גם בביאור הגר"א ביו"ד).

מלקיים המצוה, ואיסור לבישה אין באן, וכ' דלדעתו כן הוא בכל מ"ע שצוותה תורה שלא כתבה איסור על העושה בלא קיום המצוה כגון לישב בבית שאין בו מזוזה או אפי' לאכול בסוכות בלא סוכה, ואפי' לאכול לחם בלא ברכת המזון שבכל הני אם אנוס הוא בקיום המצווה, אין עליו שום איסור לדור בבית בלי מזוזה או לאכול פת בלא סוכה, דאין איסור על עצם האכילה חוץ לסוכה או בלי ברהמ"ז.

ובזה מיישב כמה ענינים חדא הא דכלאים בציצית מותר מטעם עד"ל"ת ולכאו' הרי באפשר לקיים שניהם אין עד"ל"ת, וא"כ קשה הרי אינו מוכרח ללבוש דווקא בגד של פשתן, ותו אפי' אם מוכרח ללבוש טלית של פשתן הלא אפשר לעשות קרן אחת עגולה באופן שיהי' פטור מציצית, אבל לפי הנ"ל לא קשה ולא מידי, שהרי התורה לא כתבה בלשון איסור אלא בלשון מצווה, והרשות נתונה ביד כל אדם ללבוש איזה בגד שירצה ושיהי' בו כמה כנפות שירצה, ולכן לא שייך לומר שאפשר לקיים שניהם.

וכן מיישב בזה קו' האחרונים (היד אפרים ועוד) למה מברכין כשאוכלין בסוכה לישב בסוכה כל ימי החג אף שאין חיוב אלא בליל ראשון, משא"כ בפסח כשאוכלין מצה כל ימי החג אין מברכין על אכילת מצה, ולכאו' דמיא אהדדי, דגם בכל ימי הפסח כשרוצה לאכול פת מוכרח לאכול מצה, ואם תאמר שיש לו ברירה לא לאכול פת כל ימי הפסח, זה אינו דהרי בסוכות יש לו גם ברירה לא לאכול פת ולא יצטרך לישב בסוכה, ולפי הנ"ל מובן היטב דגבי סוכה כל מה שיושב בסוכה הוא מחמת קיום המצווה, ובאמת אם אין לו סוכה ולא יכול לעשות סוכה כגון בשבת ויו"ט מותר לאכול חוץ לסוכה, דאין איסור לאכול חוץ לסוכה רק מחמת המ"ע, וכיוון דאין לו אנוס הוא מלקיים המצווה.

משא"כ בפסח מה שמוכרח לאכול מצה אם רוצה לאכול פת הוא לא מחמת המ"ע של מצה אלא מחמת איסור חמץ, ומהאי טעמא כשאין לו בשבת ויו"ט מצה אסור לו לאכול חמץ אף אם יהי' מוכרח להתענות, א"כ מוכרח דמה שאוכלין מצה הוא בשביל איסור חמץ, ועל מניעה מאיסור אין מברכין ע"כ אין מברכין בשאר ימי חג המצוות.

ועפי"ז פסק לדינא מי שאין לו שופר בר"ה או לולב בחג הסוכות מותר לו לאכול קודם תקיעת שופר וקודם נטילת לולב, והבן.

☆

בשו"ת דובב מישרים (ח"ג ס"י ע"ג) הקשה על שיטת המרדכי שבשבת מותר ללכת בלי ציצית מדאין יכול להטילו בשבת ולכאו' ק' הרי יכול לקשור ציצית בשבת ע"מ להתירין בלילה והוי קשר שאינו של קיימא דמותר בשבת, ובפרט לשי' המג"א דלענין שבת בתוכף שני תכיפות אינו חייב רק בשני קשרים משא"כ לענין כלאים וציצית מהני קשר אחד, א"כ אפשר להטיל קשר אחד דלגבי ציצית מהני ולגבי כלאים אינו עובר.

קרון צדקת ארז' לייבוש

ע"ש הקדוש הרה"צ ר' ארז' לייבוש טייטלבוים הי"ד

בן יבלחט"א הרה"צ מוואלאווע שליט"א

בהנהלת הרב יעקב אטיק הי"ו
בית שמש יצ"ו

עזר סעד למלמדים וכלי קודש במוסדות התורה על שהדת הקודש

שמחו צדיקים בה' והודו לזכר קדשו

באותות כבוד ואהבה, נשגור בזה ברכת מזל טבא,

קדם ידידנו וידיד כל בית ישראל, איש חזי ורב פעלים מקבציאל, מסור מריחוק מקום וקירוב לב למענינו, דוואג במסירות למען הרמת קרנינו, פה מפיק מרגליות בדרך אבותיו עצי התמרים, נודע ומפורסם בשערים, מרביץ תורה ומרבה לעשות למען כשרות בעוז ובתפארת, נערץ ומהולל בנור ועטרת,

הגה"צ רבי ברוך טייטלבוים שליט"א

רב דבתי מדרשים ברך משה ויואל משה בקרית יואל יע"א
חננא דבי נשיאה של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מסאטמאר שליט"א

לרגל שמחת אירוסים בנו החשוב פרצע"ח נ"ו עב"ג הח' כ"ק שתחי' למזל טוב וכשעטנו"פ

ובהזדמנות זו נביע רגשי תודה וברכה המפעמת בלבינו, על התמסרותו הנאמנה של מע"כ לעמוד תמיד לימינו, ובמיוחד פעל רבות בימי ערבי פסחים העעל"ט שיוכלו לשלוח סכום נכבד להכלי קודש לערוך את החג בהרחבה ובניקל

והברכה אחת היא לכבוד אביו רב האי גאון וגדול, מבצר מעוז ומגדל, פאר מקדושים, ערוגת הבושם, רועה נאמן לעדתו, על ישראל הדרתו, עומד לנס קהילתו

כ"ק הגה"צ אבד"ק וואלאווע שליט"א

ובחדרת קודש נגיש בזה ברכת התורה אל רבן של ישראל, העומד בראש מערכות אלוקים חיים לימינם של הני גיבורי כח עושי דברו, שומר על גחלת ישראל סבא בארץ הקודש שלא לזוז מדרך הסלולה לנו מרביה"ק ז"ע, מצודתו פרוסה על ארה"ק לחיזוק ברכי דרבנן אשר לא כרעו לבעל, נושא את חינוך הטהור על לבו תמיד

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מסאטמאר שליט"א

ומצלאין אנו לחיי מלכא מרנא ורבנא שייכה לרוות רוב נחת דקדושה מכל יו"ח במדה גדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא עדי יויליכו לקראת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

כ"ד המלמדים וכלי קודש במוסדות התורה:

- ♦ אור המאיר ♦ ברסלב ♦ דושינסקי ♦ וויזניץ מאנסי ♦ זבחי צדק ♦ טוב ירושלים
- ♦ עטרת יהושע ♦ רמ"א ♦ תולדות אברהם יצחק ♦ תולדות אהרן
- ♦ ישיבת אור ישראל איסר ♦ ישיבת דרך המלך ♦ ישיבת חומת ירושלים ♦ ישיבת מטה אהרן

גם אני מצטרף בשם ההנהלה: יעקב אטיק

פניני התורה

פנינים והידושים בגמרא מס' הגיגה הנלמד במסגרת חבורת "סודי התורה"

מ"נ ע"י אחד המג"ש שליט"א

חומר בקודש - הצדיקים הם בבחי' קודש

מתסוהר כנ"ל, "אבל לא לקודש", היינו מי שאומר שהוא בעצמו קודש והם המתפלגים ומתחלקים מן הצדיקים כמו עדת קרח שאמרו (במדבר ט"ז י"ג) "כי כל העדה כולם קדושים וגו' ומדוע תתנשא וגו'", לכן לא היו יכולים משה ואהרן להריעם ולטהרם וירדו חיים שאולה ונאבדו הם וכל שאר להם ורכושם, עיי"ש.

הצדיק יורד ממדריגתו בכדי להעלות את ישראל

בקדושת לוי פי' המשנה "חומר בקדש מבתרומה", שמה שלפעמים אנו רואים שיש חומריות באנשים גדולים שהם קודש זה בא "מבתרומה", בכדי שיוכלו להרים עי"ז ולהגביה האנשים הפחותים מהם עבדה"ק.

וכתב הגה"ק רמ"י מאוסטרובצה זצ"ל (בהסכמתו לטענות מנחת יצחק להגר"י זאלד ז"ל אות י"ט) ודבריו הק' צריכים ביאור וגם אינו מובן מה ענין זה למשנה דידן, והיכן נרמז זה במשנה, ונ"ל דהנה במשנה שם מבואר "חומר בקודש מבתרומה שמשבילין כלי בתוך כלי לתרומה, אבל לא לקודש", ואמרו שם בגמ' דזה דוקא אם הכלי החיצונה היא טהורה, אבל אם גם החיצונה טמאה אמרינן מיגו דסלקא לה טבילה לחיצונה נתתא לה גם לפנימית, הרי להדיא מבואר במשנה זו, דאם הכלי החיצונה צריכה ג"כ לטבילה וטהרה אז יכולה היא להכניס טהרה וקדושה גם לפנימית, משא"כ אם החיצונה טהורה לגמרי ואינה צריכה שום טהרה אז אין שום יחס וחיבור בינה להפנימית, ולכן אינה מכניסה טהרה לפנימית, ואין מועיל טבילה להכלי הפנימית. והנה כי כן מוכרחים לפעמים הצדיקים לירד ממדריגתם, אף שזה אצלם ממש בחי' טומאה, בכדי שהיו צריכים לטהר ויוכלו להרים גם את שאר האנשים.

וכעין בחינה זו ביאר מרן רבינו ז"ל בדברי יואל (הג' הסוכות עמוד קכ"ד) מה שאמרו חז"ל (שבת פ"ט) לעתיד לבא יאמר הקב"ה לאברהם בניך חטאו, אומר לפניו רבונו של עולם ימחו על קדושת שמך, וכן הוא ביעקב אבינו, אבל יצחק אבינו ימליך טוב בעדיני, עיי"ש. דהנה מבואר בגמרא (פיריין י"ג) אלמלא בא הקב"ה עם אברהם יצחק ויעקב בדין אין יכולין לעמוד. ובכן להיות מדתו של יצחק אבינו הוא תוקפא דדינא, נמצא שעל ידו נכנסין הכל בכלל, וגם הצדיק עצמו נפגע במדת הדין הקשה, ועל ידי כך שפיר יש בידו להציל את ישראל, כשהוא מגין בעדם מפני הצלת עצמו.

במשנה (כ): "חומר בקודש מבתרומה דיני טומאה וטהרה של קודש המורים יותר מדיני טומאה וטהרה של תרומה שמשבילין במקוה טהרה כלים טמאים לטהרם אפילו כשהם מצויים בשעת הטבילה בתוך כלים אחרים שאף הם טמאים לתרומה לצורך שימוש בכלים אלה לתרומה אבל לא לקודש שהחמירו חכמים לענין קודש שאין מטבילים כלים כשהם בתוך כלים אחרים לצורך קודש, ואין הטבילה מועילה לטהרם לקודש".

ירידה לצורך עליה

בספדה"ק נועם מגדים מפרש המשנה בדרך מוסר ותו"ד כי מצינו כי לפעמים הצדיק נופל ממדריגתו, והטעם משום שעל יד זה יתעלה למדריגתו יותר גבוהות, והיא ירידה לצורך עליה. וז"ש מתני' "חומר בקדש", החומריות שמיצינו אצל צדיקים שהם בבחי' קודש, הוא "מבתרומה" כדי שיתעלו להתרומם יותר ויותר. עיי"ש באריכות.

התחברות לצדיקים

בספדה"ק דגל מוחנה אפרים (פרשת פנחס) מפרש המשנה, "חומר בקדש מבתרומה, שמשבילין כלים בתוך כלים לתרומה אבל לא לקדש", כי ידוע שכלל ישראל נקראים כלים כמו שנאמר (ישעיה ס"א י"ג) "וככלה תעדה כליה היינו נשמות של ישראל, והקב"ה נקרא מקוה וזהו (ירמיה י"ז י"ג) מקוה ישראל ה', (ויטא פ"ה) מה המקוה מטהר את הטמאים וכו', נמצא הצדיק שמדבק עצמו תמיד לקודשא בריך הוא אזי בזה הוא מטהר נפשו, וכשהעולם מדובקים בצדיק אזי הם גם כן מתטהרים, וזהו שאמר "מקוה ישראל ה'" היינו אלו שלשה הם בחינה אחת, 'מקוה' הוא מטהר, 'ישראל' היינו הצדיק והראש שהוא בחינת ישראל גם מטהר, 'ה' הוא בודאי מטהר. והנה ידוע שישראל נקראים קודש כמו (ירמיה א' כ"ב) "קודש ישראל לה".

זהו יש לפרש המשך פירוש המשנה. "חומר בקודש", חומר הוא לשון חיבור כמו (קדושין כ"ב) היה דורש כמין חומר פירוש צרור עיי"ש, והיינו שיש מעלה בקודש היינו ישראל כשהם מחוברים ונאגדים ומצוררים זה בזה "מבתרומה" היינו שמרימין זה את זה, והאיך הוא, ומפרש יותר "שמשבילין כלים בתוך כלים" שהצדיקים שבהם נעשו כלי טהרה לטהר בתוכם המקורבים להם ונעשו להם בחינת מקוה טהרה על ידי אלקות שבתוכם הנקרא מקוה ישראל ה', "לתרומה" היינו מי שעושה עצמו לבוש וכלי אל הצדיק שירים אותו אזי

רני ושמחי ליעקב

בתודה וקול זמרה, נברך בזאת השורה, ברכת מזל טוב, וברכות לרוב, קדם מעלת כבוד ידידינו החשוב האי גברא רבא ויקירא, עושה ומעשה למען מוסדותינו תדירא, מרחוק מקום וקירוב לב משליך עצמו מנגד למען מוסדותינו, את בלאנדאן ומצודתו פרוסה עלינו, רב פעלים לתורה ולתעודות, מלא וגדוש בתורה ובחסידות,

הרבני הנגיד החסיד המרומם

הרב יעקב יודא עסטרייבער שליט"א

מראשי ונכבדי קהילתנו הק' בעיה"ב לאנדאן יע"א - וממנהלי מוסדות יטב לב בארה"ק סניף אייראפע

לרגל השמחה השרויה בביתו, קול רינה וגילה על שפתו,
בהולדת הבת אצל נכדו החשוב המופלא והנעלה, נודע לשם ולתהילה
הרב אלי' לאנדאן הי"ד

בן האי גברא רבא ויקירא, מרביץ תורה ויראה טהורה, חו"ב טובא

הרה"ג ר' יחזקאל לאנדאן שליט"א

מנהל התאחדות האברכים דקהילתנו הק' עיה"ב לאנדאן יע"א

והברכה אחת היא קדם ידידינו החשוב מחנך נפלא לעדרי צאן קדשים, האדם היקר באנשים, משליך עצמו מנגד למען מוסדותינו, ומפיח רוח חיים בקרב קהילתנו, חן חכמה וחסד נסוך על פניו, בנש"ק

הרה"ג ר' יקותיאל יצחק בראך שליט"א

חבר הנהלת מוסדותינו הק' ומנהל רוחני של התלמוד תורה

וצרופה בזה ברכותינו שיזכו לרב תענוג ונחת, מכל יוצ"ח בבת אחת, מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, וימשיכו להרבות בפעליהם הכבירים לטובת מוסדותינו וקהילתנו בכל עת, ובשכר זאת יתברכו בכל משאלות לבם לטובה, מיידו ית"ש המלאה הפתוחה והרחבה, וכט"ס.

המברכים בברכת הודאה

הנהלת המוסדות

מאמרים יקרים, ע"ד מוסר וחסידות שזורים
על סדר פרקי אבות נאמרים

על הפרק

**פרק ד' משנה א' - בן זומא אומר, איזהו חכם, הלומד מכל אדם
שנאמר מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי**

רק החכם יוכל ללמד מכל אדם

רב חנינא אמר מהבא מן הנאמר בפסוק הבא ניתן ללמוד שמותר ללמוד תורה מרשע (תהלים מה, יא) "שמעני בת וראי והטי אזנך, ושכחי עמך ובית אביך וגו'" כלומר הט אזנך לשמוע את דבריהם וללמוד מהם, אך תשכח את מעשיהם ואל תלמד מהם.

קשו קראי אהרדי הפסוקים עומדים בסתירה זה לזה, הפסוק הראשון דורש שלא ללמוד אלא מרב הדומה למלאך ה', ואילו שני פסוקים האחרונים מורים ללמוד תורה אפילו מחכם שהוא רשע, ומתוך הגמרא לא קשיא אין זה קשה הא בגדול פסוקים אלה האחרונים המורים ללמוד תורה אפילו מרשע, מכוונים לתלמיד שהוא חכם גדול, ויודע להיזהר מללכת בדרכיו הרעים של רב כזה, ואילו הא בקטן פסוק הראשון שהקפיד שיהיה הרב דומה למלאך ה', מכוון לתלמיד קטן, שאינו חכם כל כך, והוא עלול להימשך אחרי דעותיו של רבו הרשע.

כי אתא כאשר בא רב דימי מארץ ישראל לבבל אמר: אמרי במערבא אומרים בארץ ישראל רבי מאיר מצא תמרים אבל תחלא ושדא שיחלא לברא אבל את בשר הפרי, וזרק את הגרעין החוצה, כלומר הוא ידע ללמוד תורה מ"אחר" מה שהיה ראוי ללמוד, ולהתעלם מן השאר... רבי מאיר נהג בתורתו של אחר כמי שרמז מצא את תוכו של הרמזן אבל, ואילו את קליפתו זרק שלא למד מ"אחר" אלא מה שראוי ללמוד ממנו, ולא את דעותיו המקולקלות.

*

ובזה אפשר לומר פרפרת נאה לכלל הידוע "סתם משנה רבי מאיר", דהנה אצל רבי מאיר מצינו שלמד תורה אפילו מאנשים שאינם מהוגנים, ולא הסתכל מי המלמד רק על התורה שלמד, ולכן סתם משנה - דהיינו משנה שנלמד בלי הזכרת שם התנא הוא רבי מאיר.

במשנה "בן זומא אומר איזהו חכם הלומד מכל אדם". בספה"ק כתבו לפרש דברי בן זומא היפך ממשטות המשנה דהלומד מכל אדם הרי הוא חכם, אלא רק מי שהוא חכם יכול ללמוד מכל אדם, אפילו מרשע, ואין צריך לחשוש שזא ילמד ממעשיו הרעים של המלמדו תורה, כמו שלמדנו בגמרא (תגיגה ט"ז) דרבי מאיר למד תורה מאחר, ובאמת מצאנו בגמרא (עירובין דף י"ג) שרבי מאיר נקרא חכם.

אבל סתם אדם אסור לו ללמוד תורה מאדם רשע, דחיישינן שזא ילמד ממעשיו הרעים, כמבואר בגמרא (שם) דרק אם הרב דומה למלאך ה' צבקות תורה יבקשו מפיהו, ואם לאו אל יבקשו תורה מפיהו.

והנה בגמרא (שם) הקשה "ורבי מאיר היכי למד תורה מפומיה דאחר איך התיר לעצמו ללמוד תורה מפיו של אחר והאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן מאי דכתיב מה כוונת הכתוב (מלאכי ב, ז) "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבקות הוא" כוונתו הוא שאם דומה הרב למלאך ה' צבאות אם הוא נוהג על פי התורה שמלמד ואין בו דופי, אז יבקשו תורה מפיהו, ואם לאו שאין מעשיו כראוי, אז אל יבקשו תורה מפיהו ואפילו אם אין מי שידוע כמותו עדיף שלא ילמדו ממנו, ומאחר שהיה "אחר" מחמת התנהגותו רחוק מאוד מלהיות דומה למלאך ה', יקשה איך למד רבי מאיר תורה מפיו.

אמר ריש לקיש רבי מאיר קרא אשכח ודריש רבי מאיר מצא פסוק אחר, ודרש ממנו שמותר ללמוד מרב שאינו הגון, נאמר (משלי כב, ז) "חט אזנך ושמע דברי חכמים ולבך תשית לדעתי", "ולבך תשית לדעתם" לא נאמר, אלא "לדעתי" לדעת ה', משמע שהפסוק מדבר על אותם חכמים שיש להיזהר מלקבל את דעתם, שהם רשעים, ומכל מקום הפסוק מורה להטות אזן לשמוע את דבריהם, אלא שיש ללמוד להיזהר שלבו יהא לה'.

קחו ברכה אל תוך בתיכם

נעמט ארזין אין שטוב

דעם הייליגן רבי מאיר בעל הנס פושקע
פון כולל עצי חיים ד'סאטמאר בני ברק צדקת רבי מאיר בעל הנס

רופט: 917-880-2712

צו באקומען אונזער פושקע קען מען זיך ווענדן צו:
מו"ה יצחק אייזיק מנחם וויזל הי"ד
בבאי קודש פונעם כולל

צדקת רבי מאיר בעל הנס

כולל עצי חיים

כ"ב

ארץ הקודש תובב"א

אלקא דמאיר עננו

בית אהר"ן ברכו את ה'

ברגשי שמחה והוקרה, נביע בזאת השורה, ברכת מזל טוב וכל שירה, קדם ידידינו החשוב האדם היקר באנשים, לבו ער וחם לכל דבר שבקדשים, מסור ותומך לטובת כוללינו המעטירה, נודע בצדקת פזרונו לשם ולתפארה,

הרבני הנניד הנכבד, רודף צדקה וחסד

מזה"ר **אהרן משה שלאגער** שליט"א

מנכבדי ק"ק יטב לב בעו"ב"י וויליאמסבורג יע"א

לרגל שמחתו בנישואי בתו הח' שתחי'

עב"ג הבחור המופלג והנעלה כמר חיים מנחם ראוי נגער נ"ו

ממונחרי תלמידי ישיבתינו הק' פה בני ברק יצ"ו

ויה"ר שמשמחה זו יושפע לו רב ברכות ושובע שמחות, מתוך תענוג ונחת, וימשיך בפעליו הכבירים לפרט ולכלל מתוך הרחבת הדעת, ובשכר זאת ברכת ה' תלוה אותו בכל עת, וכל טוב סלה.

המברכים ביקרא דאורייתא

הנהלת הכולל

קיצור דינים, מבטקי הראשונים והאחרונים עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

הוקים להורותם

הלכות ברכות (ל"ז) פירות וירקות שנתרסקו

נערך ונסדר ע"י הרב וחיהל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

כברכת הפרי, כיון דממשן קיים ויש עליהם עדיין תואר הפרי, וכמ"כ בבגנה ואבוקדו כשמוסקים ביד נעשו כעיסה ויש עליהם עדיין תואר הפרי וברכתם כברכת הפרי).

ואם ריסק הבגנה בכלי המיוחד לריסוק היטב [בלענדער] עד שנעשו רכים ביותר כמשקה עב - ברכתם שהכל (דדומים לפאוידל"א המובא ברמ"א שנשתנה צורתו לגמרי ומברכים שהכל, וכמ"כ בזה שריסקם בבלענדער ונתמעכו לגמרי בענין שאין ניכר מהות הפרי כלל).

פירות מבושלים שריסקם בבלענדער - מיני פירות שמבושלים אותם ולאחר הבישול מרסקים אותם בבלענדער ומתמעכים לגמרי ונעשים כמשקה - ברכתם שהכל.

ויש נוהגין לפני שאוכלים פירות מרוסקים לברך ברכת העץ על פרי שלם ובזה לפטור אף את הפירות המרוסקים (ועושים כן בכדי לצאת מחשש ספק ברכה דבפירות מרוסקים נחלקו הפוסקים, ויוצאים בברכת הפרי גם את הרסק כיון דאף להרמ"א דפסק דברכתם שהכל עכ"ז כתב דבדיעבד אם בירך העץ יצא מי כן נראה עיקר, ומשמע דברכת העץ ודאי דיצא, וכ"כ בכף החיים (ס"ק ז'), אולם בשו"ת שבט הלוי (ח"י סי' מ"ו) כתב דלכתחלה עדיף לברך שהכל על הפרי שנתרסק מאשר לפטורו בברכה על פרי שלם, והוסיף דאף כשדבעתו לאכול שני פירות אחד שלם והשני מרוסק אזי אם הפרי שאינו מרוסק הוא חתוך יברך קודם על המרוסק שהכל, ואם הפרי שאינו מרוסק הוא שלם דמצוה להקדימו יברך קודם על הפרי ויכוין שלא לפטור את המרוסק ויברך אח"כ (שהכל).

סלט הצילים - ברכתם בורא פרי האדמה (דהצילים אחר הבישול או צליה נעשו רכים אמנם עדיין נשאר תוארם וצורתם).

שומשום [מאכל העשוי מגרגרי שומשום מדובקים בצוקער ודבש] - ברכתו בורא פרי אדמה (השומשום שלמים וניכרים הם).

פירות וירקות שריסקו - תלוי דינו בצורת הפרי לאחר הריסוק, דאם נתרסקו ונימוחו לגמרי שאבדו כל צורתם ואין ניכרת כלל מהות הפרי - ברכתם שהכל, ובדיעבד אם בירך ברכת הפרי יצא.

אבל אם ניכרת עדיין צורתם ותוארם אף שנתרסקו לגמרי - ברכתם כברכת הפרי או הירק (בשו"ע 'ס' ר"ב ס"ז) פסק דתמרים שמיעכן מברך בורא פרי העץ, וברמ"א הוסיף דה"ה בפאוידל"א (פירות מרוסקים) דמברך העץ ומביא שיטת י"א דמברך עליהם שהכל, ומסיק דכן טוב לחוש לכתחלה, ובמשנ"ב (ס"ק מ"ב) מסיק לדינא דהיכא שממשן קיים לא נשתנית ברכתם, והיכא שאבד כל צורתם ולא ניכרים כלל ברכתם (שהכל).

והנה ההגדרות והחילוקים בין היכא שניכר צורת הפרי להיכא שלא ניכר קשה לתוארם, וכבר כתב על כך בתרומת הדשן (סי' י"ט) "שאיין אלו החילוקים ברורים לי", ונעתיק למעשה רק הפרטי דינים במיני מאכלים המצויים בענין זה (דבסברת החילוק בין תמרים שמיעכן שלא נשתנו צורתן לפירות שנשתנו צורתם מצינו כמה וכמה חילוקים באחרונים: א) יש שחילקו בין נתמעכו ע"י בישול דאז נימוחים היטב לבין נתמעכו שלא ע"י בישול (מחצה"ש, פמ"ג ועוד), ב) יש שחילקו בין היכא שמעורב בתערובת דברים אחרים שמשנים את צורתם לבין היכא שאין מעורב בהם (משנ"ב ס"ק מ"ג), ג) ובפשוט דברי המחבר משמע לחלק בין מיעוך ביד דלא משנה צורתו למיעוך בכלי, ובאמת עיקר החילוק היא במציאות הפרי לאחר המיעוך, דישנם פירות שהמיעוך גורם בהם שינוי גדול, וישנם פירות שהמיעוך אינו משנה אותם, וישנם שאף לאחר בישול אינם משתנים, ואנן נעתיק למעשה בכל ענין כפסקי האחרונים).

אם נתרסקו לגמרי אבל נשארו בו חתיכות פרי שלא נתרסקו וניכרים הם - מברך עליהם ברכתו הראויה, ופוטור את כל הרסק (שו"ת רב פעלים ח"ב סי' כ"ט).

בגנה, אבוקדו מרוסקים - בגנה או אבוקדו שננתמעכו בכף או במזלג לא נשתנית ברכתן העיקרית - ומברך על בגנה אדמה ועל אבוקדו העץ (דדומים לתמרים שמיעכן ביד ועשה מהם עיסה הדכרע המשנ"ב למעשה דברכתם

תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא רצדיקיא

הגה"ק רבי שלמה בן הגה"ק רבי מאיר נתן האלברשטאם זי"ע מבאבוב

יומא דהילולא א' תמוז (תרס"ה)

הגה"ק רבי שלמה האלברשטאם מבאבוב זי"ע נולד בשנת תר"ז לאביו הגה"ק רבי מאיר נתן זי"ע בנו השלישי של מרן הק' מצאנז זי"ע, ולאמו הרבנית מרת ביילא בת הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע, כבר בשנות חייו הראשונות ה' ניכר עליו שלגדלות נוצר מסופר שבחתונת אחד מבניו של הדברי חיים כשהי' עוד נער צעיר לימים ה' נישא על זרועותיו של אחד מתלמידי הרה"ק מצאנז, כשעבר לידו הרה"ק מצאנז אמר לו בזה"ל: "אם חפץ אתה לראות כיצד נראה צדיק בינקותו התבונן היטב בילד זה שעל זרועותיך".

בגיל שמונה נתייתם מאביו שנפטר ביום ט"ו באב תרט"ו, ונתגדל על ברכי זקינו הק' מצאנז זי"ע שלא זו מחבבו ולמד עמו הרבה, ולמד בחברותא עם הגה"ק רבי משה מבארדיב בן הגה"ק מגארלין זי"ע, ועליהם הטיל הרה"ק מצאנז שיסדרו את תשובותיו לדפוס.

בשנת תרכ"א נשא את הרבנית הצדיקת רבקה הענא ע"ה בת הגה"ק רבי יהושע זי"ע בן הגה"ק רבי שלום מקאמינקא זי"ע וישב שם בשתי שנים סמוך על שולחן חמיו, ונלווה אליו כשנסע להסתופף בצל הרה"ק רבי אייזיקל מיזדיטשוב זי"ע, ואח"כ שב לצאנז לזקינו הק' בעל דברי חיים זי"ע.

בשנת תרכ"ד כשהי' בגיל י"ט שנים נתמנה לאב"ד בוקאוסק וזקינו הק' נפרד ממנו בכרכה חמה בהזכירו את דברי הגמ' אילן במה אברכך וגו' והמשיך ואמר במה אברכך בתורה, ביראה, הרי פירותיך מתוקים וצלך נאה, אלא אברכך שיהיו בניך ובני בניך דומים לך, שם כיהו ברבנות עשר שנים. בשנת תרל"ט התיישב באושיפיצין, בשנת תרמ"ב נקרא לעלות על כס הרבנות בעיר וויזניצא, אבל שם ה' לו מחלוקת מאנשי העיר, בשנת תרנ"ב עבר לעיירה הקטנה באבוב ע"פ ציוו הרופאים מחמת בריאותו ועל שמה נקרא.

ביום כ"ה ניסן ה' בא מצאנז על היארצייט, אך בשבוע מצאנז לבאבוב נחלה, ואח"כ נסע לעיר באדנויהיים בלוויית בני משפחתו, הרה"ק הרגיש שימיו ספורים והצטער שנגזר עליו להסתלק בארץ נכריה, וביום ב' דראש חודש תמוז שנת תרס"ה יצאה נשמתו בטהרה, מקורביו לא ידעו אם לטלטל את איונו עד עיר מגוריו באבוב או שיקברוה פה באשכנז, ואחד מהם נטל את חומושו של הרה"ק שהי' מעביר בו הסדרה, ומצאו מקופל באחד מהדפים פתחו וראו שמקופל בהפטרת פר' ויחי שכתוב "וישכב דוד עם אבותיו ויקבר בעיר דוד והימים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה", והי' לפלא בעיניהם כי הרה"ק ישב על כסא הרבנות מבוקאוסק עד באבוב ארבעים שנה, והבינו שצריך לקברו בעיר שמלך בה והוליכו לבאבוב.

מסופר שפ"א ישבו הרה"ק ר' אהרן מקרייזער זי"ע, והרה"ק ר' ברוך מגארלין זי"ע, והרה"ק רבי שלמה מבאבוב זי"ע, ובתוך השיח אמר הרה"ק מבאבוב: "דער זיידע האט זיך זעהר גוט אויסגעקענט" שנפטר ביום כ"ה ניסן שממילא לא אמרים תחנון, אבל אנחנו לא יודעים אבל לכה"פ טוב בראש חודש, וכך הוה ששלשתם נסתלקו בראש חודש, הרה"ק רבי אהרן מקרייז נסתלק בר"ח אב, והרה"ק רבי ברוך מגארלין נסתלק ר"ח אדר, והרה"ק רבי שלמה מבאבוב נ"ח נפשיה בר"ח תמוז בשנת הח"ן לחייו.

עיניים צופיות

סיפר כ"ק האדמו"ר מבאבוב זצ"ל שפעם בהיות זקינו הק' במעיינות המרפא בעיר בארדיב, באה אשה אחת ודמעתה על לחי' אשר בעלה עזב אותה ואת ילדיה ונשארה עגונה, הרה"ק נתן להאשה מכתב חתום שתמסור לרבי שאול ראזנבערג (לימים אב"ד ראצפוט) אשר ישב אז על כס הרבנות בעיר מאקאווא, על אם הדרך בתחנת הרכבת בעיר נירדעהאז ראתה האשה את בעלה הבורח והוא מתחמק מפניה במהירות, האשה הגיעה

למאקאווא ומסרה את המכתב לרבי שאול, וגם סיפרה שראתה אותו באמצע הדרך, והיא תיארה את צורתו וסימניו והכיר הרב שהוא איזה חייט עני הדר שם במאקאווא. הרב יצא אל הרחוב להתיישב בדעתו איך יוכל להשפיע עליו שיפטור את אשתו בנט, ולפתע פגש באותו חייט שסיפר לו לפי תומו כי הוא עוזב את העיר ועובר לדור בדעברעצין, וביקשו רבי שאול שלפני נסיעתו יבוא לביתו להיפרד ממנו, למחרת כשבא החייט מיד סגר את חדרו וקרא להאשה שתגיש

זצ"ל, שפעם אחת בעת שרצה לדרוש דרשת כל נדרי, הי' שם איש אחד עז פנים ולא הניח לדרוש בשום אופן עד שבא לכלל כעס ואמר שלא יוציא שנתו, ובשנה אחרת ביוהכ"פ בא האיש הנ"ל אל הגאון בעל שערי תורה ואמר כמצחק אי' הבטחתך, ועל זה השיב הגאון זצ"ל "עוד היום גדול", וזה היה בבית הכנסת והאיש הנ"ל הרגיש תיכף חולשות בגופו והוכרחו להוליכו לביתו, וכאשר ראה כי כלתה אליו הרעה שלח שלוחים אל הגאון זצ"ל לפייסו, והשיב הגאון בזה"ל: "קיים סליחה קיים מחילה נאר איין כפרה" וכך היה, ואמר ע"ז החתם סופר זצ"ל שאין זה חידוש כי הלא "רצון יראוי יעשה" כתיב אבל לדעתי אין ראוי שהיראים יהי' להם רצון כזה.

ועל זה השיב לי הצדיק זצ"ל מבאבוב, למה לי להביא ראייה מהחתם סופר הלא מקרא מלא הוא "גם ענוש לצדיק לא טוב" רק הפירוש בזה הפסוק הוא כן, אמת הוא שאין הצדיק מעניש לשום ברי', רק שהצדיק משפיע שפע וחיות לכל העולם, ולזה שהוא רשע אינו משפיע, וממילא נפסק החיות ממנו, וזהו "גם ענוש לצדיק" היינו אם הצדיק צריך להעניש אינו מעניש בפועל, רק "לא טוב" כלומר שאינו מטיב עמו וממילא יענש ברוע מעשיו.

כוס חמין להאורח, וכשנכנסה להחדר הרימה קול צעקה כי הבחינה כי הלא הוא בעלה, וגם החייט קפץ ממקומו וניגש אל הדלת כדי לברוח אך הדלת היתה נעולה ונאלץ לישאר במקומו, והרב שיכנע אותו שיתן גט פיטורין לאשתו כי אם הרבי מבאבוב עוקב אחריו סופו שישגי אותו בכל מקום המצאו ולשוא יתחמק, לימים כאשר בנו הקדושת ציון הי"ד הי' בראצפערט אצל הרה"ק ר' שלום אליעזר, ונכנס להקביל פני המרא דאתרא רבי שאול (שכיהן שם ברבנות כנ"ל) הראה לו הרב את המכתב שקיבל בשעתו מאביהו הק'.

פועל ישועות

סיפר כ"ק אדמו"ר מבאבוב זצ"ל כי פעם הביא איש אחד לבאבוב את בתו ילדה בת י"ב שנים שנכנס בה רוח, הרוח דיבר מתוכה שמלאכי חבלה מענישים אותו והי' שר שירי עגבים בלשון אונגארי"ש (ואמר אדמו"ר מבאבוב זצ"ל שראו בחוש מה שאמרו חז"ל שרשעים אפי' על פתחו של גיהנום אינם חוזרים בתשובה) וסיפר שהי' שו"ב בעיר קאשוי תחת רבנותו של הגאון ר' משה יונגריין בן אחיו של המנוחת אשר, והי' מאכיל לבני ישראל טריפות, והרב הנ"ל פיטר אותו ממשרתו ואסר את שחיטתו, (אגב, הרוח היה אומר קטעים שלמות מספר שלמה חרשה מבעל תבואות שור על הל' שחיטה) ואמר לו הגה"ק מבאבוב שיצא מהילדה והבטיח לו שיקח עשרה תלמידי חכמים שילמדו משניות שנה תמימה עבור עילוי נשמתו, ואכן מיד יצאה הרוח ממנה ונתרפאה, לימים פגש הגה"ק בעל קדושת ציון את הגאון רבי משה יונגריין בעיר בארדיוב ואמר לו הקדושת ציון שיש לו פריסת שלום עבורו מעולם העליון, וסיפר לו אז את כל המאורע שהרוח סיפר לאביו שהוא הרב העביר אותו משחיטתו.

גם ענוש לצדיק לא טוב

הגה"ק רבי שאול בראך זצ"ל בספרו "חלק לעולם הבא" על מס' אבות פ"ז כותב וז"ל: שמעתי מפי קדשו של הגה"צ מו"ה שלמה זצ"ל מבאבוב, שבקהילה אחת רצו לבנות מקוה ודר שם עשיר אחד שעייב על ידם, וזה העשיר הי' רגיל ליסע אל הצדיק מבאבוב, ובקשו בני קהילה זו שישכחו הצדיק אצלם על שב"ק להטות לב העשיר שיסכים לבנין המקוה וכן עשה, והצדיק דיבר שם על לב העשיר שלא יעכב רבים לעשות מצוה, והקשה ערפו לשמוע תוכחות הצדיק, ואז אמר לו הצדיק כתיב "עשיר יענה עזות" פי' אם העשיר ע"י עשרו מעיז פנים, "יענה" מלשון עני, ובכל זאת לא רצה לשמוע לו והשיב בעזות "נראה מה יהיה", ונתקיימו דברי הצדיק שאבד בזמן קצר את כל עשרו, וחשב להציל את עצמו וזייף חתימות על שטרי חוב והוצרך לברוח למדינת הים, ובאותו יום שהייתי שם בא מכתב וכתבו שחידוש הוא שממש באותו יום שלפני שנה העיז פניו ברבו הוצרך עכשיו לברוח מביתו.

וממשיך הגאון הנ"ל: ואני דנתי לפניו כדן לפני רבו, ואמרתי לו שסיפר לי הגאון מו"ה פייבל פלויש בעל ליקוטי חבר בן חיים, שהוא הי' באותו מעמד בעת שסיפרו לרבו הגאון החתם סופר זצ"ל, מעשה שהיה אצל הגאון בעל שערי תורה

לוח ההילולא

כ"ח סיון

❖ רבי משולם פייש מטאהש ב"ר מרדכי - תרל"ג

כ"ט סיון

❖ רבי ברוך מיאמפאלי ב"ר יצחק - תרי"ט

ל' סיון

❖ רבי שלמה קלוגר מבראד ב"ר יהודה אהרן - תרכ"ט

א' תמוז

❖ רבי קלונימוס קלמן ב"ר אהרן (מאור ושמש) - תקפ"ז

❖ רבי שלמה מבאבוב ב"ר מאיר נתן - תרס"ה

ב' תמוז

❖ יוסף הצדיק משבטי יה-ה בן יעקב - ב"א ש"ט

❖ רבי נחמן מהורדנאק ב"ר יצחק - תקס"ה

ב' תמוז

❖ רבי אברהם מטריסק (מגן אברהם) ב"ר מרדכי מטשערנאבל - תרמ"ט

ד' תמוז

❖ רבינו יעקב תם ב"ר מאיר (רבינו תם) - ד"א תתקל"א

❖ רבי פנחס אבי"ד פראנקפורט דמיין ב"ר צבי הירש (הפלאה) - תקס"ה

ישמח מש"ה במתנת חלקו

מריחוק מקום וקרוב הלב, אשנר בזה ברכת מזל טוב, וסל מלא ברכות לרוב, קדם מע"כ ידידי הרבני הנציח המרוסם והנעלה, נחמד למוטה ואהוב למעלה, נדיב הלב לכל דבר שבקדושה, במידה מרובה ונדושה, מקבל את כ"ת בסבר פנים, שמו הטוב מהללים ברינונים, משי"ה שפיר קאמרת, מגדולי בעלי צדקה וחסד לשם ולתפארת.

האי נדיב ושוע הטבטר החשוב

אהרן משה שלאגער הי"ד

חבר הנהלת "מוסדות יטב לב" דיסטמאר בארה"ק
מראשי חשובי ונכבדי ק"ק יטב לב וויליאמסבורג יע"א

לרגל שמחתו בנישואי בתו החשובה שתתי עב"ג הבחור החשוב והמצויין גי"ו

קח נא את ברכתך, ותעבר לפני ה' עתירתי, שמון שמיית יושפע לך רב ברכות ושובע שמחות, תצרה וגדולה במקום אחת, ותזכה להמשיך במעשי הצדקה והחסד מוצך הרחבת הדעת, ברכה והצלחה בכל עת, אמן כן יהי רצון.

החותם למען שמו באהבה וברגשי הודאה

יעקב אטיק
פה בית שמש יצ"ו

הכנו!!!

רק ימים מספר נשאר
עד יום הגדול המקווה
אשר בו יזכו אנ"ש בכל קצוי תבל

לחוג"ג ולשמוח בשמחת גומרה של תורה
סיום מסכת חגיגה

חבר יקר!
האם מקומך עמיהם???

חודרו נא להשלים את החסר בכדי שנוכל
לחוג"ג את סיום מסכת חגיגה במועד"ו

שיר וקול תודה

בתורה וקול זמרה, נברך בזאת השורה,
ברכת מזל טוב, וברכות לרוב, קדם מעלות
כבוד ידידנו החשוב האי גברת רבא ויקרא,
מסור בלב ונפש למענינו, ודואג לבל יחסר
לנו מכל צרכינו, רב פעלים לתורה ולתעודה,
כל פה אליו יודה,

הרה"ג בנשי"ק

ר' יקותיאל יצחק בראך שליט"א

מנהל רחוני וחבר הנהלת מוסדות סאטמאר בני ברק

לרגל שמחתו בהולדת נכדתו שתתי למז"ט

יה"ר שיזכה לרב תענוג ונחת, מכל יו"ח בבית
אחת, מוצך אושר ועושר והרחבת הדעת,
וימשיך להרבות בפעליו הכבירים בכל עת,
ובשכר זאת יתברך בכל מיילי דמיטב.

החותמים למען שמו בתודה ובכרכה

התאחדות תלמידי חסידי סאטמאר
בית שמש יע"א

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — עד — בלתי מוגה

יום ג' פרשת ויקרא תשס"ט לפ"ק

ביקור אצל הרבני הנגיד ר' דוד ראמשטיין הי"ד

אחרי התאבלו על פטירת אביו הרבני הנכבד ר' משה ע"ה, שהי' דבוק בלונ' למרן רבינו בעל ברך משה ז"ל נכחו שם: הגה"צ ר' שלום אליעזר טייטלבוים שליט"א, רב דקהילתינו 15 עון. כ"פ ונשיא כולל עצי חיים הרה"ג ר' חיים ישראל וויינפעלד שליט"א, רב דקהלת תורת חיים בפלעטבוש הרה"ג ר' משה שלאמויק שליט"א, מסדר ומו"ל ספר אוצרות חתם סופר עה"ת ורהרה"ג ר' שלום נח לאנדא שליט"א, ר"י ווערעצקי

אויסגעבעטן דעם תניא, אזוי זאגט מען. דער תניא איז אמאל געווען זייער מסוכן, און זי האט איהם אויסגעבעטן מיט מסירות נפש, און זי איז אוועק פון די וועלט, און זי האט געבעטן דעם פאטער, אז זי לאזט איבער א יתום, זאל ער איהם מגדל זיין, און ער האט טאקע מגדל געווען דעם צמח צדק, שפעטער איז ער געווארן א איידעם ביי זיין פעטער דער מיטעלן רבי'ן (הרה"ק רבי דובער בנו של הבעל התניא ז"ל).

מ'האט געהאלטן פאר א חשוב'ן נאמען "דבורה לאה".

הגה"צ רבי שלום אליעזר: דער טאטע ז"ל האט אמאל געזאגט אז ס'איז געווען א פרומער נאמען.

ר' דוד הראה על הכוס שקיבל ממרן רבינו הברך משה ז"ל

ואמר: דאס איז דעם טאטע'ס (מרן הברך משה ז"ל) בעכער.

כ'האב אמאל באשטימט א התונה אויף ל"ג בעומר, און איך בין ארויף געגאנגען צום טאטן (מרן הברך משה ז"ל) איהם מכבד צו זיין מיט סידור קידושין, האט ער מיר געזאגט "כ'דארף פירן מיט און קרית יואל דעם ל"ג בעומר, נאר איך האב א חשוב'ער זון און קרית יואל, טוה מיר א טובה און נעם איהם צו זיין מסדר קידושין".

ווען ער האט געזעהן אז איך בין נישט אזוי צופרידן אז ער קען נישט קומען, איז ער צוגעגאנגען צו די שאפע און ארויס גענומען דעם בעכער, און האט געזאגט "איך גיב

ר' דוד הראה לרבינו על הגה"י וויינפעלד, ואמר:

זיין שוויגער איז געווען א שוועסטער קינד (קרוב ראשון בראשון) מיטן רבי'ן דער ברך משה, זיין שוויגער איז געווען א טאכטער פון קדושת ציון (כי הרה"ג ר' חיים ישראל הוא התן הרה"ג ר' יהודה לייב לעמבערגער ז"ל מפערענש, התן הגה"ק הקדושת ציון מכאבוב ז"ל).

רבינו: דעם קדושת ציון'ס רעביצין איז געווען אונזער מומע (כי היא היתה בת הרה"ק רבי שלום אליעזר'ל מראצפערט ז"ל, אחותה של הרבנית הצדיקת ברכה סימא ע"ה, אמו של רבינו הברך משה ז"ל).

וכן הראה ר' דוד על הגרש"נ לאנדא שהוא ג"כ נכד הקדושת ציון הגרש"נ: מיין באבע איז געווען דבורה לאה, די מילואקיער רעביצין (אשת הרה"צ ר' יעקב ישראל טווערסקי האדמו"ר מהארנאסטייפל מילואקי, התנו של הקדושת ציון מכאבוב ז"ל).

רבינו: מיין טאטע האט אויך געהאט א שוועסטער דבורה לאה (אשת הגה"צ רבי חיים יצחק אייזיק האלבערשטאם ז"ל מסלאטיפא בויוו'ר, ונקראה בשם זקנתה הרבנית דבורה לאה אשת הרה"ק רבי יעקב ישראל מטשערקאם בת הרה"ק רבי דובער מליובאוויטש ז"ל).

הגה"צ רבי שלום אליעזר: דאס איז נישט א נאמען פונעם תניא'ס טאכטער?

רבינו: יא, די טאכטער פון תניא האט אויך געהייסן דבורה לאה, זי איז געווען די מאמע פון צמח צדק, זי האט

אלע צדקות איז הייליג
"מוסדות יטב לב" -
דארף מען וויסן -
איז קודש קדשים

מדברי כ"ק מרן רבינו שליט"א
 אצל דינער לטובת מוסדותינו ג' במדבר תשס"ט בווימס"ב

זייט "מקדיש" אייער נדבה לטובת דעם
"קודש הקדשים" מוסדות יטב לב

מוסדות
יטב לב
בארה"ק

תושבי קרית יואל!
הכנה למגבית
חינוך הטהור
 א' פנחס תשס"ט

דיר דאס, זאלסט מאכן קידוש אין דעם יעדן שבת, האב איך געזאגט אז איך נעם דאס על תנאי אז דער רבי נעמט צוריק א בעכער פון מיר, און אזוי האב איך טאקע געמוהן. אפאר יאר שפעטער איז געקומען צו מיר א הויז בחור - ווען דער רבי איז געקומען קיין בארא פארק - און דערציילט מיר אז דער רבי זאגט מיר אלע מאל אז ווען מ'פארט אויף בארא פארק זוך אויף ר' דוד'ס בעכער, אז ווען ער וועט קומען צום מיט, זאל ער זעהן אז איך ניץ זיין בעכער.

רבינו: אייער טאטע ר' משה איז געווען יעדע וואך ביים מיט, ס'איז נישט געווען אזא זאך אז ער זאל פארפעלן. **הגה"צ רבי שלום אליעזר:** ס'איז אמאל געווען אז ער איז נישט געקומען, האט דער טאטע ז"ל מיך געשיקט קוקן וואס איז מיט ר' משה ראמשטיין, צי ער פילט זיך נישט גוט.

ר' דוד: ס'איז געווען דעמאלטס שיינע ציינען.

איך בין אמאל געווען אין פלארידא, און דער רבי האט געפירט מיט צוואנציג מינוט נאכ'ן דאווענען, האב איך געוואלט ווארטן ביז נאך קידוש און אהיים גיין, בין איך ארויס געגאנגען און געווארט, שפעטער קומט ארויף דער רבי אויף די טרעפ אנגעטוהן מיטן טלית און זעהט מיך, זאג איך "כ'וועל ווארטן צוואנציג מינוט און דער רבי וועט מאכן קידוש, דעמאלטס וועל איך אהיים גיין". זאגט ער מיר "אה, מ'מאכט נישט אזא זאך, מ'זאל ווארטן ביי דיר אין שטוב אויף קידוש, גיי אהיים און מאך קידוש, אויב ביסטו א גרויסער חסיד קום צוריק צום בענטשן", און ער האט מיך ארויס געשיקט פון שטוב.

*

רבינו פנה אל הגה"צ ושאלו: פון וואו שטאמט איר פונדערהיים?

הגה"צ: מיין טאטע איז געווען פון קאשוי (הרב הגאון ר' אברהם וויינפעלד ז"ל שה'י רב בעיר מאנסי).

רבינו: הייסט דאס א אונגארישער.

וואו האט איר געלערנט, אין וועלכע ישיבה?

הגה"צ: אין בריסק ביי רבי יאשע בער (הגאון רבי יוסף חב בן הגאון רבי יצחק זאב ז"ל מבריסק ירושלים), בימים ההם.

כ'וועל דערציילן א מעשה וואס איז געווען מיט מיין טאטע אליין - נישט פון קיין מעשה ביכל - מיין טאטע איז געבוירן געווארן שנת תרפ"ט, ווען ער איז געווען א קליין

אינגל - עלף צוועלף יאר אלט - האט ער געבעטן ביי זיין טאטע אז ער וויל פארן צו רבי שלום אליעזר'ל אויף ראצפערט, און דער טאטע האט איהם געלאזט פארן מוצאי שבת, איז ער געפארן א גאנצע נאכט, אינדערפרי האט ער געדאוונט מיטן רבי'נס מנין, און נאכ'ן דאווענען האט ער געגעבן שלום פאר'ן רבי'ן, און ער האט איהם געהייסן צוזאם לייגן די תפילין, נאכדעם וואס ער האט צוזאם געלייגט די תפילין האט דער רבי געזאגט "דער אויבערשטער זאל העלפן אז דו זאלסט ניצול ווערן פון די הענט פון רשעים", און כך הוה, פון די גאנצע משפחה איז נאר ער געבליבן.

רבינו: ביי די קריג איז ער אלט געווען נאר פערצן יאר, און דאך האט ער דאס איבער געלעבט.

*

הגרש"נ: דער טאטע (מרת רבינו בעל ברך משה ז"ל) האט מיר געזאגט אז ער האט געהאט התרת הוראה ביי מיין עלטער זיידע דער ווערעצקער רב (הגה"צ רבי שלום נח לאנדא ז"ל אבד"ק ווערעצק).

רבינו: אזוי האט דער טאטע געזאגט?

הגרש"נ: יא, עמליכע מאל פלעגט ער מיר זאגן, "דו ווייסט דיין זיידע נאך וועמען דו הייסט האט מיר געגעבן התרת הוראה".¹

רבינו: יא, ער האט טאקע געהייסן רבי שלום נח.

*

1

מרת רבינו ז"ל קיבל התרת הוראה גם משאר גדולי ומוני הדור, הגאון הצדיק ר' אשר זעליג גרינצווייג ז"ל אב"ד דאלהא בעמח"ס בית אשר אשר היה נמנה בין גדולי תלמידיו של מרת הייטב לב ז"ל, וכן אצל הגאון הגדול ר' שמעון גרינפעלד מסעמיהאלי ז"ל המהרש"ג, ובמיוחד קיבל רבינו סמיכה מהגה"ק רבי שאול בראך ז"ל אב"ד קאשוי אשר רבינו היה מהיחידים שזכו לקבל כתב הורמנט מנגנו ובמשך כל ימי חייו נתן רק המש "כתב הורמנט", וידוע הלשון הנפלא שהתבטא הגה"ק מקאשוי בכתב הג"ל "זה לי דור רבינו אשר אני זוכה לשאוב ממומיהם", דהיינו שהגה"ק מקאשוי הרי היה תלמיד הביב של מרת הייטב לב, וכן היה בקשרי ידידות עם מרת הקדושת יום טוב, ואחריו עם בניו מרת העצי חיים ומרת רבינו ז"ל בעל דברי יואל, ובהיות שהוא בנו של העצי חיים הוא כבר דור רביעי... והכוונה בזה דבעת שעמד אצלו לפני המבחן על שו"ע יו"ד עם הגו"כ אמר מרת ז"ל לפניו הידושים והערות על דברי הלכה ופלפול אשר ראה בספריו של הגה"ק מקאשוי ז"ל והוטבו הדברים בעינו [ועי' עוד באריתב כס' ומשה די רועה ח"א עמ' שע"ז].

ר' דוד סיפר באריכות מענין מסירות נפשו של אביו שלא להכשיל באכילת איסור בשנות המלחמה ולאחריה ודיברו אודות עיר אהעל מקום מגוריו אבותיו.

רבינו: אהעל האט געהייסן א שטארקע חסידישע שטאט.

ר' דוד: איינמאל ראש השנה איז מוין מאטע נישט געגאנגען אין מקוה, דער פאטער זיינער האט געזעהן אז ער גייט נישט אין מקוה האט ער איהם אראפ געלאזט צוויי פעטש, אזוי איז געווען פאר תקיעות שופר אויב ער איז נישט געגאנגען,

רבינו: אזוי איז געווען... חסידישע אידן זענען געגאנגען פאר תקיעת שופר אין מקוה (כמבואר במטה אפרים סי' תקפ"ה, ובכפרי הסידות לתלמידי הבעש"ט ק).²

*

הגר"מ: כ'האב געהערט נאכזאגן אז דער רבי דער ברך משה פלעגט נאכזאגן א התם סופר, אז די גמרא זאגט (קידושין לב.) אז תלמיד חכם שמוחל על כבודו כבודו מחול, און מלך שמוחל על כבודו אין כבודו מחול, אבער אויב דער מלך איז א תלמיד חכם, קען ער יא מוחל זיין אפילו אויף זיין כבוד אויך.

2

מן הראוי לציין כאן מ"ש רבינו שליט"א טעם נכון על מנהג החסידים ואנשי מעשה לטבול במקוה ביום ראש השנה לפני תקיעת שופר, עפ"י המבואר בספרי קודש (ע"י יצחק פנים שקלים אות כד) דחביב אדם שנברא בצלם אלהים, אך על ידי שהוא חוטא ר"ל מסתלק ממנו דמות דיוקנו של מעלה ומאור פניו, אמנם יש למצוא תקנה לרחוץ העונות הנרשמים בפניו ולהחזיר הצלם אלהים, והוא על ידי טבילה במקוה, דבזה שהאדם טובל את גופו במקוה הוא רוחץ כל הטינופת שטייף בהם הצלם אלהים, ועי"ז יש לו תקנה להטהר לפני הקב"ה, וזה מאמר המשנה (יוטא פד:) מקוה ישראל ה' (ירמיה ז' יג.) מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל, והכוונה בזה שהמקוה מטהר את הטמאים על ידי שרוחץ העונות הנרשמים בפניו ומחזיר את הצלם אלהים. והנה ידוע מש"כ האלשיך הק' בפסוק (שיר השירים ב' יד) הראיני את מראיך השמעיני את קולך, כי בשבב רשע מרשעתו ישוב מראהו הטוב ויתקן צלם אלהים על פניו כאשר טרם יחטא, וזה שאמר הראיני תחלה את מראיך האמיתי לאיש הישראלי על ידי תשובה, ואחר כן השמעיני את קולך ובקשי הצלה ממני, כי הלא קולך ערב לפני כאשר מראך נאה, אך לא טרם תקנת מראך, עבדה"ק. והו"ל בכונת הפייט ארשת שפתינו יערב לפניך וכו', דהקב"ה מולבד מה שהוא מבין ומאזין לקול תקיעתנו, עוד הוא מבוי"ט על הצלם אלהים, כי קולך ערב רק בזמן שמראך נאה. ולפי"ז יובן מה שנהגו חסידים ואנשי מעשה לטבול קודם תק"ש, כי לפי האמור שהקב"ה מבוי"ט ומקשיב לקול תקיעתנו, על כן הולכים לטבול מקודם במקוה, כדי לרחוץ את פנינו שיוחזר לנו הצלם אלהים, ובוה יש לנו לקוות שיוציא לאור דינינו.

רבינו: אזוי האט איר געהערט פונעם מאמן?
הגר"מ: כ'האב עם נישט געהערט פון איהם, כ'האב עם נאר געהערט נאכזאגן.
 און ס'איז מיר טאקע געווען א חידוש, ווייל אין די חידושים (כ"ב דף צ"ט) זאגט ער פונקט פארקערט.³
 אבער נישט לאנג צוריק האב איך געטראפן דאס ענין אין ספר 'פרי העיץ' פון הגאון רבי יהודה מוידערן (תלמיד החת"ס) אין פרשת ויגש.⁴
רבינו: ער ברענגט דאס צו פונעם התם סופר?

3

ע"י בחידושי התם סופר על ש"ס (בבא בתרא צ"ט) וז"ל: ובדרוש פירשתי פירוש הפסוק בפ' המלך (דברים יו' ט) וכתב לו את משנה התורה הזאת וגו' לבלתי רום לבבו מאחיו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל, דלפמ"ש תוס' ר"פ שבועות העדות (דף ל' ד"ה עשה) דתלמיד חכם תורה דיליה היא יכול למחול, משא"כ מלך כבודו הוא בשביל הציבור ואינו יכול למחול, ונראה לי אם מלך הוא תלמיד חכם אינו יכול למחול על כבוד תורתו אע"ג דתורה דיליה היא הכא כיון שנצטרף בו כח מלכות אינו יכול למחול על כבוד תורתו, ונפקא מינה במצוה דמצד מלך אין כבודו כלום (מ"ש תוס' כתובות י' ד"ה פרשת דרכים), ואמנם כבוד תורה עדיף ממצוה, דעשה דכבוד תורה עדיף אלא שיכול למחול, ועכשיו שהוא מלך אינו יכול למחול על כבוד תורתו ודחה כבוד מצוה ואין צריך לילך בפרשת דרכים עיין ודו"ק, וזה הוא פירוש הפסוק וכתב לו את משנה תורה וקרא בו כל ימי חייו, ויהי גם ת"ח נוסף על כתר מלוכות, לבלתי רום לבבו מאחיו פירוש שלא תהי הרמת לבבו משל אחיו כשארי מלכים שאין כבודם שלהם אלא של ציבור, אבל זה לא יהיה הרמת לבבו מכל אחיו שהרי הוא תלמיד חכם גם כן, ומכל מקום לבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל, פירוש אם פוגעים בו עושי מצוה אין צריך להטות ימין ולא לצד שמאל כי המה ידחו מפניו, משא"כ מלך בעלמא נדחה מפני כבוד מצוה ות"ח בעלמא אעפ"י שכבודו עדיף מכל מקום טאה לו למחול על כבודו, אבל זה שהוא מלך ותלמיד חכם לא יסור ימין ושמאל אפילו מן המצוה, עי"ש.

4

בס' פרי העיץ (פ' ויגש) כתב וז"ל: בהקדים מה שפ"י אדמ"ו הגאון מהרמ"ס זי"ע בפסוק פ' שופטים וכתב לו את משנה התורה לבלתי רום לבבו מאחיו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל, והוא עפ"י המבואר בגמרא דאגריס המלך ראה מרחוק שאבין התן וכלה והלך בדרך אחר כי אם יפגשם אוי יתנו צריכים להניח התן וכלה ולהגו בו כבוד כי מלך שמוחל על כבודו אין כבודו מחול, והנה הטעם מה שמלך אינו יכול למחול מפני שכבודו בשביל העם שמינו אותו, ואכן אם המלך חכם גדול שהוא ראוי לכבוד זה מצד עצמו אוי שפיר יכול למחול, והוא שאמר הכתוב וכתב לו וגו' וקרא בו וגו' לבלתי רום לבבו מאחיו, פ"י הכבוד הראוי לו לא יהיה מאחיו, וממילא ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל, היינו שלא יהי צריך לסור מן הדרך של מצוה זו לילך בדרך אחר, ודפח"ת.

רבינו: דער התם סופר ברענגט טאקע אסאך מאל דעם הפלאה'ס זאכן וואס ער האט געהערט.

ודיברו מהדפסת ליקוטים מספרי ההתם סופר שהגרי"מ שלאמיוק מוציאם לאור לשם ולתפארת בשם "אוצרות ההתם סופר" ור' דוד מוזיל ז"ל חב מכיבו למען הוצאת הספרים לאור

ודיברו עוד מבני קהילת סיגעט בוומסבי"ג ובי"ש שרובם כבר הלכו לעולמם ולהבחי"ח הישישים החיים אתנו לאוי"א

וכיבד ר' דוד את רבינו לברך על חיין

ובירך רבינו: לחיים לחיים געוונט מיט נחת און מיט אלעם גוטן, ברכה והצלחה און כל טוב.

ובירך רבינו את ר' דוד: לחיים, דער אויבערשטער זאל העלפן אז מהיום והלאה זאל מען זיין תמיד בשמחה.

ואיחל רבינו לכל הנאמרים

ונסתובבה השיחה אודות הצער גידול בנים שהיה למרן העצי

חיים כשהרבה מצאצאיו נפטרו בחייו

הגרש"י: מיין זיידע (ת"ה הגה"צ ר' יחזקאל שרגא לאנדא ז"ל אבד"ק ווערעצקי מוקני הרבנים הגאון"צ מדור הישן שבאו לאמריקא אחרי המלחמה ויסד קהילה ומסדות) האט מיר פארציילט אז ער איז געווען מיטן עצי חיים אין א שטעטל – כ'געדענק נישט וועלכעס שטעטל – און ס'איז געווען זונטאג פרשת ויגש, דאנערשטאג איז אנגעקומען א טעלעגראם אז ער זאל אהיים קומען (כי א' מכנתויה שהל"ה) – האט ער דערציילט אז ווען ער איז געווען א בחור האט ער זיך ארויף געכאפט אויפן וועגעלע און איז מיט געפארן מיטן עצי חיים – אויפן וועג האט זיך דער עצי חיים גארנישט אנגערופן, מ'איז אנגעקומען פרייטיג פארטאגס, האט ער גראד געפרעגט וועלעכעס, האט מען איהם געזאגט וועלעכעס קינד ס'איז אוועק.

רבינו: ער איז געווען אין אונגוואר און האט געדארפט דארט בלייבן אויף שבת, און דעמאלטס איז געקומען די ידיעה אז די טאכטער איז אוועק.

זי איז געווען דבורה לאה, דעם סלאטפינער רב'ס רעביצין (אשת הגה"צ ר' חיים יצחק אייזיק האלבערשטאם ז"ל מסלאטפינא בויוור, ואח"כ נשא את אחותה הרבנית הצדיקת העסא ע"ה).

הגרש"י: ס'איז געווען פרייטיג צופרי פרשת ויגש איז ער געגאנגען אין די מוקה, און איז געגאנגען אין בית מדרש,

הגר"מ: יא, דארט ברענגט ער אז ער קען יא מוחל זיין אפילו אויפן כבוד המלוכה, און עס איז טאקע פארקערט ווי דער התם סופר זאגט אין די חידושים, און כ'האב זיך זייער געפריידט.

רבינו: מן הסתם האט ער דאס געזען אין 'פרי העין'.

דער טאטע ז"ל פלעגט זייער אסאך נאכזאגן התם סופר'ס, אלע מאל.

ר' דוד: די וועלט זאגט אז דער פעטער – דער רבי דער דברי יואל ז"ל – האט איהם אזוי געזאגט, ס'איז אמת?

רבינו: יא יא, ס'איז אמת, ווען ער איז געווען א אינגל האט איהם דער פעטער ז"ל געפרעגט אויב ער קען שוין זאגן תורה, האט ער געזאגט אז ס'פאלט איהם נישט איין, האט ער איהם געזאגט "זאלסט לערנען התם סופר וועסטו קענען זאגן תורה".

ר' דוד: ער האט דורכגעלערנט התם סופר יעדע וואך.

רבינו: יא, ער האט אויך דורך געלערנט די תשובות התם סופר, זייער אסאך התם סופר געלערנט.⁵

הגר"מ: דער התם סופר אליינס האט געזאגט אז ער קען זאגן חידושי תורה נאר ווייל ער איז א תלמיד פון הפלאה.

הגר"י: יא, ער האט דאס געזאגט פאר רבי מרדכי בנעט.

5

ע"י בס' ומשה ה"י רועה (ת"א, ע"ר ע"ט) מה שסיפר הגה"צ רבי חיים צבי מייזליש שליט"א ראש ישיבתנו, שפעם אחת כאשר שהה עם זקינו מרן רבינו ז"ל כשהיו מוטל על ערש דוי ולא היה לו כוח לישב ללמוד, והיה עם על השולחן הספר "פרדס משה" שהוא ליקוט מספרי מרן ההתם סופר (שהו"ל הגה"ר יעקב עקיבא שישא ז"ל), והציע לו רבינו שילמוד וישמעו איה דברי תורה מהספר הנ"ל, ולפלא שעל אף חולשתו הקשה המשיך רבינו בכל דבר שהזכיר ממרן ההת"ס את ההמשך המובא בתוך ספריו הק' של ההתם סופר ז"ל.

וכן סיפר הגאון רבי חיים אורי פריינד שליט"א ראש ישיבת רמ"א בעני"ק ירושלים, שזכה פ"א לבקר את מרן רבינו ז"ל ונסתובב השיחה בענין לימוד התורה ואז ראה את גדולתו של מרן ז"ל בתשובות התם סופר שמבל ענין או סוגיא שדיברו הזכיר רבינו את דברי רבן של ישראל בשו"ת התם סופר.

וסיפר א' המקורבים שבא' השנים לפני הימים נוראים נגס אל הקודש פנימה אל מרן ז"ל, ומצא אותו לומד דרשות התם סופר, ענה רבינו ואמר: "הנה אמרו הו"ל שאלין ודורשין בהלכות ההג' שלושים יום קודם ההג' – והמשיך רבינו ז"ל – אני לומד לפני ההג' שו"ע עם הנושאי כלים בהלכות ההג', ובתוך הדברים לומד אני גם כל החלק של דרשות התם סופר מאותו ההג'".

זכור את היום

א' פ' פנחס

איז באשטימט אלס

יום חינוך הטהור

לטובת מוסדות יטב לב בארה"ק

ווען איר באשליסט אייער נדבה געדענקט די ווערטער פון כ"ק מרן רבינו שליט"א
אצל אסיפת עסקי יטב לב ל"ג בעומר האי שווא בווימס"ב

אלע אונזערע מוסדות זענען קודש, מוסדות יטב לב
וואס איז אין ארצינו הקדושה, איז קודש קדשים.

דאס דארף זיין די ערשטע צדקה ביי אנשי שלומינו

מוסדות
יטב לב
בארה"ק

תושבי קרית יואל!
הכנה למגבית
חינוך הטהור
א' פנחס תשס"ט

ממש פאר די חתונה איז די כלה ל"ע פלוצלינג אוועק, זי האט עפעס געגעסן און זי האט זיך דערשטיקט ר"ל.⁷ נאך ווען ס'האט דאס פאסירט, האט דער קדושת יום טוב געזוכט א שידוך צו טוהן א צווייטן מאל, האט ער געזאגט "איך זוך א שידוך און איך וויל חתונה מאכן", האט מען דעמאלטס אנגעטראגן אלס מחותן דעם זיידן רבי שלום אליעזר, האט ער געזאגט אז ער וויל נישט צענערן מיט די יארן, זי איז אבער נאך געווען יונג – דער עצי היים איז אלט געווען פופצן-זעכצן יאר ביי די חתונה – האט רבי שלום אליעזר אנגעפרעגט זיין שווער רבי מאטעלע האראנסטייפלער איבער דעם שידוך "מ'טראגט מיר אן דעם שידוך, און מזוויל גלייך חתונה מאכן, אבער די טאכטער איז נאך יונג..." האט ער איהם געענטפערט "וואס איז דער ספק? זי איז יונג? וועט זי נישט האבן קיין קינדער די ערשטע פאר יאר", און אזוי איז טאקע געווען.

הגרש"נ: מ'האט אנגעפרעגט דעם זיידן רבי מאטעלע, און נישט ביים שינאווער רב?
רבינו: רבי שלום אליעזר האט אנגעפרעגט זיין שווער. דאס איז געווען די ערשטע העלפט מעשה, אבער ווען זיי האבן חתונה געהאט און ס'איז שוין געווען צוויי יאר פון די חתונה, און זי האט נאכנישט געהאט קיין קינדער, האט מען געזאגט אז אין באד אין קרעניץ קען מען האבן א רפואה, איז זי געפארן קיין קרעניץ.

דער שינאווער רב איז דעמאלטס געווען אין קרעניץ, איז די באבע אריין צום שינאווער רב – דאס איז דאך געווען איר פעטער – און זי האט זיך מזכיר געווען אז זי האט פראבלעמען, דעם שינאווער רבי'ס גארטל איז געליגן אויפן טיש, האט ער איר געזאגט "נא דיר דעם גארטל און טוה עס אן", און זי האט עס אנגעטוהן, און נאכדעם האט ער איר געזאגט "יעצט טוה עס צוריק אויס".

7

ידוע שאמר אז הרה"ק מבארדיוב ז"ל שיותר מצטער על זה שאבד את העצ"ה ממה שמצטער בפטירת בתו ר"ל.

ומן הראוי לציין כי בעת קישור החיתון עם בתו של הרה"ק מבארדיוב קיבל מרן העצי היים "חתן וייער" במתנה כנהוג, ואחר שנפטרה הכלה שמר על השעון, וברבות השנים כשלקח את הגה"צ מסלאטפינא ז"ל כחתן לבתו נתן לו השעון הזה במתנה, באומרו כי בכך רצה להשיב את הפקדון, כי הגה"צ מסלאטפינא היה נכדו של הרה"ק מבארדיוב.

ס'איז געווען האלב נאך זיבן, נאך פאר אכט, און האט געזאגט א הספד.

רבינו: ער האט געזאגט ביים הספד זיגש אליו יהודה, איך שמעל מיך צום באשעפער, בי אדוני, בעט איך אל יחר אפך בעבדך, נעם שוין אראפ דעם חרון אף פון דיין קנעכט, איך קען עס מער נישט פארטראגן.

ער האט געזאגט בי אדוני, ב"י איז צוועלף, דאס איז שוין די צוועלפטע אומגליק ביי מיר, אל יחר אפך בעבדך. ס'איז טאקע געווען ביי דבורה לאה (כי היא היתה בת ה"ב מצאצאיו שנפטרו בחיי מרן העצי היים, ואכן מני אז שוב לא מתו בניו בחייו).

הגרש"נ: וועלכעס יאר איז דאס געווען?

רבינו: ס'איז געווען שנת תרפ"ב.

אלע קינדער זענען אוועק ווען ער איז נישט געווען אינדערהיים, ער איז קינמאל נישט געווען אין שטוב ווען ס'האט פאסירט...

זי (הרבנית דבורה לאה ע"ה) איז אוועק ביי א קינד האבן.

דער קרן לודו (הגה"צ רבי אליעזר דוד גרינוואלד אב"ד פאסטאר) איז געקומען צום ברית פונעם קינד, און ער האט געגעבן דעם נאמען, און ער האט געזאגט ישמח האב ביוצאי הלציו ותגל אמו "בגן עדן".

א' הנרכזים: דאס איז געווען ביי די שבעה?

רבינו: נאך ווען מ'איז אויפגעשטאנען פון די שבעה האט מען געמאכט דעם ברית.⁶

הגרש"נ: די באבע דבורה לאה (הרבנית מהארנאסטייפל במילואוקי ע"ה) האט מיר פארציילט אז ווען די מומע די רעביצין פון עצי היים איז א כלה געווארן איז זי געווען ביים שינאווער רב – זי איז דאך געווען רבי שלום אליעזר'ס טאכטער – האט זיך איינער אנגערופן, אזוי יונג וועט זי קינדער האבן...

דער רבי האט דאס אמאל געהערט?

רבינו: אזוי איז געווען די מעשה, דער זיידע דער עצי היים איז געווען א חתן ביים בארדיובער רב – רבי משה'לע פון בארדיוב (בן הגה"ק רבי ברוך מגארליץ ז"ל, בן מרן הק' מצאנו ז"ל וחתן מרן הייטב לב ז"ל) – אלץ יונגל איז ער געווארן א חתן, און

6

מרן רבינו הברך משה ז"ל סיפר שהוא היה אז הקואטער יחד עם אחותו הרבנית תנה ע"ה שהיתה צעירה מוטנו בב' שנים.

אלה נאליך ויכלל אותי

"אז מען וויל די תפלות פון א איד זאל נתקבל ווערן, דארף מען האבן א קשר צו ארץ ישראל. די תפלות גייען ארויף דורך ארץ ישראל, מוז מען זיין מקושר מיט ארץ ישראל, און דאס קען מען נישט זיין נאר דורך החזקה פון מוסדות יטב לב"

מדברי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
אצל דינער לטובת מוסדותינו ג' במדבר תשס"ט בווימס"ב

**שטיצט מוסדות יטב לב,
און אייערע תפלות לכל הענינים
וועלן נתקבל ווערן לרחמים ולרצון**

מוסדות
יטב לב
בארה"ק

תושבי קרית יואל!
הכנה למגבית
חינוך הטהור
א' פנחס תשס"ט

פון וואו ווייסט איר אז מ'לערנט סוגיא?

הגרח"י: גומע זאכן שמועסט מען...

רבינו: כ'האב טאקע פארגעלערנט אין די ישיבה היינט און נעכטן.

הגר"מ: ביי מצות עשה איז אויך דא די שאלה, ס'איז דא

דער משנה למלך (פ"ה מהל' יסודי התורה ה"ח ד"ה יש לחקור).

וזה לשון המשנה למלך (שם) יש לחקור בהא דקו"ל דכל איסורים שבתורה אין לוקין עליהם שלא כדרך הנאת, אם נאמר ג"כ במצות עשה דרהמנא אמר תאכל, כגון מצה וקרפן פסח אם אכלן שלא כדרך הנאת, אם יצא ידו חובתו, עיי"ש מה שמוסיק.

רבינו: נעכטן האב איך טאקע פארגעלערנט דעם משנה למלך.

הגר"מ: אין חתם סופר איז דא א גאנץ אריכות.

רבינו: יא אין אורח חיים סימן קל"ז.⁹

הגר"מ: אין פסחים דף כ"ד (ע"ב) איז אויך דא א לאנגער חתם סופר, ס'איז א פלא, ער האלט דארט ווי דער צד פונעם משנה למלך אז מ'איז יא יוצא.

רבינו: דארט אין די תשובות זעהט זיך אויך אויס אז ער איז נוטה אז מ'איז יוצא.

הגר"מ: און אין די חידושים (עמ"ס פסחים) אויך, און ער ברענגט זיך א ראיה פון א משנה אין מנחות.

רבינו: פון דעם וואס די בבליים האבן געגעסן [הראיה הוא מדברי המשנה (מנחות צ"ט) חל יום הכיפורים] להיות בערב שבת, שעיר של יום הכיפורים נאכל לערב, הבבליים אוכלין אותו כשהוא חי (היינו בלי בישול וצלי) מפני שדעתן יפה.

ואיתא בגמרא (שם ק) לא בבליים הם אלא אלכסנדרים הם, ומתוך ששונאים את הבבליים, קורין אותם על שם בבליים.

וכתבו בתוס' (ד"ה ששונאין) ומה שזוכירין אותם לגנאי על שאוכלים את השעירים חיים, אע"ג דמצוה קעבדי שלא יבואו לידי נותר, לפי שהרגילו עצמם כמו כן לאוכלם חיים אף בכל השנים דמחיו כרעבתנותא, עכ"ד התוס'.

וכתב על זה החתם סופר דלכאורה קשה האיך יצאו מצות עשה דאכילת קדשים באכילת השעיר החי שהוא שלא

ווען זי איז אהיים געקומען איז זי געהאלפן געווארן, האט זי געזאגט "מענטשן זאגן אז אין קרעניץ ווערט מען געהאלפן, אוודאי, ווען דער שינאווער רב איז דארט...", דער טאטע ז"ל האט דאס געהערט פון זיין מאמע, דאס איז די מעשה ארגינעל.

הגר"ש"ג: ס'ווערט געברענגט א סגולה מ'זאל זיך אנטוהן א מענטל פון א ספר תורה.⁸

רבינו: די מעשה האט פאסירט ממש פאר'ן שינאווער רב'ס הסתלקות, זיי האבן חתונה געהאט שנת תרנ"ו (כיום מ"ב סיון) און דאס איז געווען צוויי יאהר שפעטער שנת תרנ"ט (ה'רה"ק משינאווא נסתלקו' מכת תרנ"ט).

הגר"ש"ג: רבי מאטעלע איז אוועק אפאר יאר שפעטער.

רבינו: שנת תרס"ג.

הגר"ש"ג: אין תרס"ב אדער תרס"ג איז איינער פון די קינדער אריינגעקומען אין שטוב צו רבי מאטעלע, האט ער געזען ווי ער שפאצירט ארויף און אראפ, און ער קלאפט מיט די הענט, האט איינער פון די קינדער געפרעגט "וואס איז?" האט ער געזאגט "יעצט טאנין איך א מוזינקע טאנין" האט ער געפרעגט "וואס האט פאסירט?" האט ער געענטפערט "דעם לעצטן צאר פון רוסלאנד האט מען יעצט ממנה געווען, טאנין איך א מוזינקע טאנין".

רבינו: דעמאלטס איז ניקאליי געווארן צאר.

ס'איז אמאל געווען ביי א סעודת ראש חודש, האט ער געהייסן מ'זאל אריינגעבן צום סעודת ראש חודש קאהלן פון פלייש, "ווייל דער קייסער האט ליב 'קאלן'" (לשון גופל על לשון). דעמאלטס האט מען געשאסן דעם קייסער... און נאכדעם איז געווארן ניקאליי.

*

הגרח"י: וועלכע סוגיא לערנט מען יעצט?

רבינו: אונז לערנען מיר די סוגיא פון שלא כדרך אכילתן (פסחים כד).

בשו"ת אבני צדק ממורן הייטב לב (א"ח סי' י"ב) כתב ז"ל: "... שאמרתי שאשתו תעשה מפה חדשה לס"ת והמפה הישנה תמול לעצמה ותכרוך בה וכו', הן אמת כי לא מלבי אמרתי זה, כי מנהג מתפשט בעולם עשות ככה, שקבלה בידם שזהו שמירה וסגולה להגן על האשה... עיי"ש מש"כ ליישב מנהג העולם. [וע"פ בשו"ת טוב טעם ודעת (תלתיא הי"ב מ"ז) ושו"ת תשורת ש"י (סי' קל"ח)].

9

עיי"ש שכתב לענין עשה דוחה לא תעשה במצה של מבל, דיש לומר דלא שייך עשה דוחה לא תעשה משום דאפשר לקיים על ידי אכילה שלא כדרך הנאת, דלענין איסור אינו עובר, ולענין מצוה אפשר שיצא כמו"ש המשנה למלך פ"ה מהל' יסודי התורה, ומשו"ה הו"ל מצוה הבאה בעבירה, עיי"ש.

הקהל חוקה אחת לכם

אצט צו קאמפן:

**"א' פרשת פנחס" איז "דער" טאג ווען מיר
 וועלן אויספירן אונזער פליכט**

תושבי קרית יואל!
 הכנה למגבית
 חינוך הטהור
א' פנחס תשס"ט

מוסדות
יטב לב
 בארה"ק

משמע נאר א רעכטנותא, אבער א קיום מצות עשה איז יא דא ודאם אינם מקיימים המ"ע, אם כן יותר הוי להו להתום' לומר שאינם יוצאים כלל ידי חובת מ"ע דאכילת קדשים].

הגר"י: אפשר קען זיין לפי דער התם סופר אין מסכת נדרים (דף י"ד ובאמת) וואס זאגט אז אכילת קדשים איז אנדערש פון א אנדערע אכילה, ווייל אכילת קדשים איז די עיקר מצוה אז ס'זאל געגעסן ווערן, ס'זאל נישט ווערן קיין נותר,¹⁰ איז קען זיין אז שלא כדרך אכילתן איז מען אויך יוצא.

הגר"מ: דער בית הלוי זאגט דאס (ה"א סי' ב' אות ד, וה"ג סי' נ"א אות ד).

רבינו: איין כוית האט מען אבער יא געדארפט עסן, און נאר די איבעריגע איז ס'זאל געגעסן ווערן.¹¹

הגר"מ: דאס איז אין סימן מ"ט (ש"ת הת"ס או"ח), אבער אין סימן ק"מ (או"ח שם) זאגט ער אז ס'זאל געגעסן ווערן אפילו א משהו, תוס' ישנים זאגט אזוי.

רבינו: אין יומא, ביי הגיעו כפול (יומא לט).¹²

10

ו"ל התם סופר בחידושו ע"מ נדרים, "וכן הוא ע"כ במ"ע דאכילת קדשים ואכלו אותו אשר כפר בהם, נהי אם מגיע לכהן א' כוית א' קיים מ"ע באכילתו, מ"מ כשמועו כפול עכ"פ מתקיים מצות אכילת הקדשים ההוא בין כל הכהנים בצירוף וכו', "דאכילת קדשים אינה מצוה אלא שיתאכל הדבר ההוא כולו ולא יותירו ממנו", עכ"ד.

11

ו"ל התם סופר בתשובה (סי' ט"ז), אלא על כרחך אינו יוצא י"ח בפחות מכוית, וכן מבואר לענין אכילת פסח שמצותו בכוית דוקא וכו', וה"ל בכל הקרבנות בוודאי אם לא היה נאכל מלחם הפנים כלל רק פולין פולין לא היה מתקיים מ"ע שלא אכילתו כלל, אבל באמת הרי הכהן גדול נטל חלק בראש, כמבואר ביומא (דף יז:) ואיהו אכל כוית בכדי אכילת פרס כמצותו, ובכך שפיר יצאו חובת אכילת הקדשים על ידי אכילת כוית א', עיי"ש.

וכן כתב במנחת חינוך (מנחת קלו"ה) וז"ל: אבל באכל כוית בפסח או בקדשים אין מצוה עוד כלל לאכול רק שלא יבואו לידו נותר ויכולים ליתנם לקמנים, [ועיי' שם שהרבה להקשות על השאג"א (סי' צ"ח) שכתב דמצות עשה דואכלו את הפסח קאי על כל הפסח ולא על כוית ממנו, וכן גבי עשה דואכלו באכילת קדשים קאי על כל הקרבן ולא על כוית לחוד, והמנחת"ח דחה את דבריו, עיי"ש].

12

דהנה בגמ' שם איתא וכן כל כהן מגיעו כפול (שאלו מיה) הצנועין מושכין ידיהם, וכתבו בתוס' ישנים, אומר רבי דדוקא מגיעו כפול, אבל בכוית לא היו מושכין ידיהם, כי דימו לקיים מצות אכילה, אבל כאן לא היה מצות אכילה לגמרי, כיון שאין שם אלא כפול ולא היו שבעין,

כדרך אכילתן. אלא מזה נפשטה ספיק של המשנה למלך, ונימא דנהי באיסורי מאכלים אין לוקן אלא כדרך אכילתן, מכל מקום במצות עשה יוצא ידי חובת אכילה אפילו באכילה כל דהו שלא כדרך אכילתן, ושפיר יצאו האלכסנדריים ידי חובת מצות עשה דאכילת קדשים].

און דער כתב סופר (ש"ת י"ד סוס"י י"ח) רעדט אויך פון דעם, און ער זאגט אז ווער זאגט אז זיי האבן געגעסן כדי צו יוצא זיין [מצות עשה דאכילת קדשים], קען זיין אז זיי האבן עס געגעסן נאר כדי ס'זאל נישט זיין קיין נותר.

ווייל ווען יום כיפור איז געווען פרייטיג, וואס וועט מען טוהן מיטן שעיר, מ'קען דאך נישט קאכן צוליב שבת, האט מען נישט געהאט קיין ברירה, און מ'האט דאס אויפגעגעסן כדי ס'זאל נישט זיין קיין נותר וובאמת י"ל שלא יצאו האלכסנדריים ידי חובת אכילת קדשים, ובוה כתב הכתב סופר כהאי צד של המ"מ שאין יוצאים מ"ע דאכילה על ידי אכילה שלא כדרך אכילתן].

הגר"מ: ווייל אלע פרעגן וואס דארף תוס' זאגן אז מ'האט געגעסן דעם שעיר כדי ס'זאל נישט ווערן נותר, אפשר זאל איך זאגן אז זיי האבן געגעסן וועגן די מצות עשה, און וויבאלד תוס' זאגט נישט אזוי, איז דאך א ראייה אז מ'איז נישט יוצא א מצות עשה שלא כדרך אכילתן.

רבינו: מ'איז א ראייה צום כתב סופר אז מ'איז נישט יוצא. ער ווענדט אפ די ראייה פונעם התם סופר, און זאגט אז דאס וואס זיי האבן געגעסן, איז נאר וועגן דעם ווייל ס'זאל נישט זיין קיין נותר.

הגר"מ: דער התם סופר ברענגט דעם תוס' און שרייבט עיין שם בתוס', ער האט נישט פארזעהן דעם תוס'. - נאר ס'קען זיין תוס' מיינט צו פרעגן אז מ'רעדט צו יענעם מיט א לשון גנאי, איז די קשיא אסאך שטערקער צו פרעגן, ווען יענער טוהט דאך א טובה פאר כלל ישראל, איז פארוואס רופסטו איהם אן א לשון גנאי, תוס' האט נישט געוואלט פרעגן נאר פון דעם וואס ער איז מקיים א מצוה, נאר די קשיא איז אסאך שטערקער, אז מ'איז דאך מציל כלל ישראל פון א איסור נותר, איז פארוואס רופסטו איהם אן מיט א לשון של גנאי.

און דער רש"י און נאך אנדערע זאגן טאקע אז פון סוף תוס' איז א ראייה אז מ'איז יא מקיים.

רבינו: יא, ווייל תוס' זאגט אז ווייל די אנדערע יארן (כשלא חל יום הכיפורים בערב שבת) איז מיהו כרעבתנותא, איז

מצות עשה דמצה, ומשום לא תעשה דחדש ליכא, ע"ש. והענין מבואר ג"כ באור חדש (פסחים דף כ"ד).

דער חתם סופר (פסחים שם) טוט דארט אויף אן אינטערסאנטע אויפטוה, ער שרייבט "זהתלמידים עוררוני", אז מצה איז מען יוצא שלא כדרך אכילה, און וויבאלד כ'האב א הויקש פון חמין צו מצה (שהרי אחו"ל (פסחים מ"ג): דכל שישנו בכל תאכל חמין ישנו בקום אכול מצה) במילא אזוי ווי כ"בין יוצא מיט מצה שלא כדרך אכילה, אזוי אויך ביי דעם איסור פון חמין איז אויך אסור שלא כדרך אכילה.

ער זאגט אז בשל ומבושל ביי קרבן פסח איז אויך אזוי אדבגמרא (פסחים מא:): מקשינן אל תאכלו לתאכלו, בשעה שישנו בקום אכול צלי, ישנו בכל תאכל ממנו נא ובשל מבושל, ואם כן כתב החת"ס דבאוכל נא ומבושל אפילו שלא כדרך אכילה נמי הייב דאיתקש לעשה דאכילת צליו.

דער זיידע דער ייטב לב (ייטב פנים מאמר שוב אשיב אות כ"ב) זאגט א מליצה ישרה אויף א מענטש וואס איז הלילה נכשל געווארן מיט א עבירה, איז אזוי ווי בשעת די עבירה ציפט איהם דאס הארץ, איז דאס נתערב בו דבר מר, במילא קומט אויס אז דאס איז א בחינה פון שלא כדרך הנאתן.¹⁵

מיזאגט אז דער רבי ר' זושא האט געזאגט אז ער האט נאך קיינמאל נישט געזען אז א מלאך וואס ווערט באשאפן פון

אבער דארטן (פי"מ) זאגט דער חתם סופר אז איין כזית האט מען יא געדארפט עסן.¹³

הגר"מ: ס'איז אינטערסאנט, דער מנחת חינוך (מצוה ו') ברענגט א ראייה אז אכילת חי הייסט כדרך אכילה פון די משנה,¹⁴ און דער חתם סופר (בחיודו ע"מ פסחים דף כ"ד): זאגט פארקערט אז ס'הייסט שלא כדרך אכילה, ס'איז דאך א בפרוש'דיגע גמרא אין פסחים (דף כ"ד).

רבינו: טייל ברענגען זיך אזוי א ראייה, און טייל ברענגען זיך אזוי א ראייה. ביי עוף וואס עס איז 'בשר דרכיך' זאגט תוס' (פסחים כ"ד: ד"ה פרט) אז ס'הייסט כדרך אכילה, אבער ביי בשר בהמה זיכער נישט.

הגר"מ: ס'איז א פלא אויפן מנחת חינוך וואס ברענגט זיך א ראייה פארקערט אז ס'הייסט כדרך אכילה.

רבינו: ער רעדט טאקע ביי די מצוה פון אל תאכלו ממנו נא (שמות י"ב, ט) אז מ'טאר נישט עסן חי, ברענגט ער פונעם פלתי אז עס איז שלא כדרך אכילה.

ס'איז א שיינער מדובר, כ'האב טאקע נעכטן פארגעלערנט פון דעם, דעם אור חדש מיטן ירושלמי. [בסוגיא שלמד רבינו של"ט"א בשיבחה ביום ב' ויקרא העל"ט הביא מה שהקשה השער המלך ממה שכתבו התוס' (קדושין דף ל"ה ע"א ד"ה אקרוי עומר) דבורושלמי מקשה למה לא אכלו מצה מתבואה חדשה, יבא עשה דבערב תאכלו מצות וידחה לא תעשה דחדש, ומתריץ דאין עשה דקודם הדיבור דוחה את ל"ת דלאחר הדיבור וכו', ע"ש, ואם איתא דשלא כדרך הנאתו יוצא בו ידי מצה, אם כן מאי קשה להירושלמי דליתי עשה דמצה ולידחי ל"ת דחדש, הא אפשר לקיים את שניהם, שיאכלו אותו שלא כדרך הנאתו, דקא מקיימו

וא"ת היכא דמוגייען כפול ושבעין כדאמרין בריש פסחים (דף ג:) איך מיקיימא מצות אכילה, י"ל דלא בעי כזית לגמרי אלא כזית עדיף והשיבא אכילה ולכולם לא היו יכולים לחלק בשוה.

13

ע"י לשונו של החת"ס לעיל הערה 11, ועיין עוד בספר ליקוטי הערות על שו"ת חתם סופר שמציין לגמרי כספרים שנו"ל ליישב הסתירה שבדברי החת"ס בב' תשובות אלו.

14

ו"ל המנחה (אות ג' ד"ה עין ע"ד) וכבר כתבתי כמה פעמים בחיבורי זה דחי הוא כדרך אכילה, ממשנה דמנחות (דף ע"ג) בשעיר יום הכיפורים שחל בערב שבת, נאכל השעיר לערב בליל שבת חי, ושם מצות עשה דאכילה כתוב (שמות כ"ג, א) ואכלו, עיי"ש

15

ע"י ייטב פנים (שוב אשיב אות כ"ב) שכתב להמליץ טוב על ישראל, על פי מה דקיימא לן (פסחים כ"ד): לענין איסורי אכילה והנראה, דאינו הייב אלא כדרך הנאתו, ואם עירב בו דבר מר פטור, וכמו כן לענין מלאכת שבת קיימא לן (שפת צד) אם הוציא שלא כדרך המוציאין פטור, מעתה יש לומר דכל מה שישאל עושין שלא כדת, אינו כדרך הנאתו, כי אמחו"ל (ברכות ז'): טובה מרדיות אחת בלבו של אדם יותר ממאה מלקיות שנאמר (חושע ב' ט) אלכה ואשובה וגו' כי טוב לי או מעתה, ביאור הדבר על פי מה שפירש מו"לה"ה הישמה משה, את הכתוב (איכא א כ"ב) תבא כל רעתם לפניך ועולל למו כאשר עוללת לי על כל פשעי כי רבות אנהותי ולבי דוי, והוא על דרך שאמר הכתוב (תהלים ל"ד): ה' נגדך כל תאותי, שתאותי לעשות דבר שנגד רצונך, אבל אנהתי ממך בשעת מעשה לא נסתרה, כי מאמין ויודע שלא טוב עשה ועגוש יענש, אלא שיער הרע גובר עליו ואינו מושל ברוחו לכבוש תאוותו, ועל כל פנים רע ומר לו בשעת מעשה, וזה שאמר תבא כ"ל רעתם לפניך, שיעניש אמות העולם על כל רעתם בשלימות, כי הם עושים עבירות בלב ונפש הפיצה, אבל לא כן בני ישראל, כי רבות אנהותי ולבי דוי בשעת מעשה, עכ"ל. וזה שאמרו טובה מרדיות אחת בלבו של אדם, היינו המרדיות שבלבו בשעת מעשה, שנאמר כי טוב לי או מעתה בשעת עבירה, עכ"ל ודפח"ח.

די וואך פרשת שלח
ווען מיר ליינען די ווערטער

כי העמלקי והכנעני שם

געדענקט די ווערטער פון כ"ק מרן רבינו שליט"א
(אצל אסיפת עסקנים בוומסב"ג)

מוסדות יטב לב מוטשען זיך זייער, ווייל מ'נעמט דאך נישט קיין געלט פון וואו מען טאר נישט

שווערע טויזענטער דאלארן פון מקורות זרים
ווערט צוריקגעשליידערט דורך די הנהלת המוסדות

ווער זאל דאס זיי משלים זיין אויב נישט אונדז?

למען קום חוסדותינו הק'
"יטב לב דרבינו יואל"
שהם יסוד החינוך הטהור
בארץ הקודש

תושבי קרית יואל!

הכנה למגבית חינוך הטהור
א' פנחס תשס"ט

מוסדות
יטב לב
בארה"ק

אן עבירה פון א איד זאל זיין א גאנצער מלאך, ווייל אפילו בשעת די עבירה קרעכצט ער אויך...¹⁶

הגרש"ז: מיט דעם טייטשט מען דאס וואס ש'שטייט (במדבר כג, כא) לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלקיו עמו, אז אפילו ווען א איד פארזינדיגט זיך איז דא דער ה' אלקיו עמו.¹⁷

רבינו: נעכטן האב איך געקלערט, ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם (שמות טו, כג), מים מיינט דאך די תורה (כמו שדרשו חז"ל (בבא קמא פב.) אין מים אלא תורה), ולא יכלו לשתות מים, מ'קען נישט מקיים זיין די תורה, ממרה, נאר מ'איז עם מקיים מיט א ביטערקייט, כי מרים הם, איז א סימן אז זיי זענען ביטער, ווייל אין אמת'ן איז דאך תורה און מצוות די זיסטע זאך, מתיקות התורה, מתיקות המצוות, אז א איד פירט זיך נישט אויף ווי עם דארף צו זיין, ווען ער איז מקיים א מצוה איז עם נתערב בו דבר מר.

הגר"ח"י: רבי יאשע בער (בנו של הגר"ח מברסק ז"ל) פלעגט נאכזאגן, אז אמאל איז געקומען א רבי קיין בריסק, האט ער געזאגט, ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם, ויורוהו ה' עץ, די עצה איז, וישלך אל המים, מ'זארפט זיך אריין אין די תורה, אין מים אלא תורה, דעמאלטס וימתקו המים, די תורה וועט ווערן זיס.

רבינו: וועלכע סוגיא לערנט איר אויף שבת הגדול?
הגר"ח"י: כ'לערן כפאו לאכול מצוה, מצוות צריכות כוונה (ראש השנה כת), מ'איז אפשר נישט אזא גרויסע סוגיא.

רבינו: שלא בדרך אכילתן איז א ברייטערע סוגיא.
מ'איז דא א שיינער ייטב פנים (מאמר שוב אשיב אות כ"ח) ביי די סוגיא, כפאו ואכל מצוה יצא, פרעגט די גמרא כפאו מאן,

זאגט רב אשי כפאו פרסיים. זאגט ער א איד וואס גלוסט זיך איהם נישט צו טוהן א מצוה ווייל עם איז א מצוה, נאר ער נייגט זיך צו טוהן די מצוה וועגן שכר, איז עם כפאו 'פרסיים', דאס מיינט על מנת לקבל 'פרס'.

זאגט ער אויב האלט מען מצוות צריכות כוונה מאר מען נישט אינזון האבן על מנת לקבל פרס, אבער אויב האלט מען מצוות אין צריכות כוונה, מעג מען יא על מנת לקבל פרס.

מיט דעם פארענטפערט ער די סתירה, איינמאל שטייט (ראש השנה ד.) האומר סלע זו לצדקה בשביל שיהיה בני הרי זה צדיק גמור, און איינמאל (אבות פ"א מ"ג) שטייט אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס (כן הקשו התוס' במס' ראש השנה שם), זאגט דער ייטב פנים אז מ'איז תלוי אין די מחלוקת פון מצוות צריכות כוונה אדער אין צריכות כוונה.¹⁸

הגר"מ ביקש את ברכת רבינו על המשך הוצאת

ספרי אוצרות התם סופר

ובירכו רבינו במיעתא דשמיא והצלחה רבה

זנפרד רבינו מזהב בברכה: א הג כשר ושמה, א כשר'ן לוסטיגן יום טוב.

18

ע"י ייטב פנים (לשבת תשובה אות טו) שכתב לפרש דברי הגמרא (ר"ה ב"ה ע"א) כפאו ואכל מצוה יצא, אמר רב אשי שכפאוהו פרסיים, אמר רבא זאת אומרת התוקע לשיר יצא, אלמא קסבר רבא מצוה אין צריך כוונה. דהנה הקשו בתוספות (ראש השנה דף ד ע"א) אהא דאמרין התם בגמרא האומר סלע זו לצדקה בשביל שיהיה בני הרי זה צדיק גמור, והרי שנינו במסכת אבות (פ"א מ"ג) אל תהיו כעבדים המשמשים על מנת לקבל פרס, ומתירן דכל זה הוא אם תוהוין על הראשונות אם לא תבוא בשאלתו, עיי"ש, משמע באינו תוהא לא איכפת לן כלל. ויש עוד שיטה אחרת דרק בצדקה מותר על מנת לקבל פרס, כי כן מצוינו במעשר דכתיב (מלאכי ג.) בתנוני נא בנות, הא בלאו הכי אסור. ומעתה י"ל דבזה נחלקו, דמ"ד מצות צריכות כוונה היינו שאין צריך להתכוון לשמו יתברך, אלא אפילו מכוין בו בשביל קבלת פרס נמו יצא, דלא גרע מאלו נעשה בלא כוונה כלל דיצא. וזה שאמרו כפאו ואכל מצוה יצא, ומפרש שכפאו פרסיים, היינו שלא מרצונו הפשוט עשה המצוה, כי אם שכפאו קבלת כמה מיני פרס בזה ובבא, ועל זה אמר רבא זאת אומרת התוקע לשיר יצא, היינו שתקע כמו משורר שיר בשביל שמשלמין לו פרס, כמו כן תוקע בשביל פרס של עולם הזה או הבא, אפילו הכי יצא, ועל זה אמר רבא זאת אומרת מצוה אין צריך כוונה, עכ"ד הנחמדים.

16

הובא ברב טוב (פ בלק) וז"ל "וכמו שאמר רבינו הקדוש ר' זוסא זלה"ה שלא ראה מלאך שנברא מעבירה של ישראל שיהיה שלם בכל אבריו, כי אם בלא ראש או בלא יד ורגל וכדומה, כי איש הישראלי אפילו בשעת מעשה העבירה מואב בלבו וגאנה, כאמרו ז"ל (הובא בראשית הכנה שער היחא פ"ג) רשעים מלאים חרטה, ועל ידי זה נשברו אברי המלאך, עבדה"ק, [וע"ע בדברי יואל לשבת שובה (דחוש ב"ב) ובברך משה (פ כי תשא, עמ"ד) מש"כ בזה].

17

ע"י ברב טוב (שם) וז"ל: "זו"ש לא הביט און ביעקב וגו' כי בשעת החטא ה' אלקיו עמו ותרושת מלך בו מלשון תרושת בשבט ברזל לשון שכירה שלבו נשבר בקרבו מאימת מלך מלכי המלכים הקב"ה", עיי"ש.

סל עלא ברכות

באותות יקר ורבותא, נשגר בזה כסא דברכתא, ומזלא טיבותא,

אל מעלת כבוד ידידנו החשוב והמפואר, מוכתר בכל תואר, אהוב ונערץ על כל מכיריו, חן וחסד נסוך על פניו, מעשי חסדו והולכים לפניו, לבו ער וחם לכל דבר שבקדושה, בעין יפה ובמידה גדושה,

אל מעלת כבוד ידידנו החשוב והמפואר, מוכתר בכל תואר, אהוב ונערץ על כל מכיריו, חן וחסד נסוך על פניו, מעשי חסדו והולכים לפניו, לבו ער וחם לכל דבר שבקדושה, בעין יפה ובמידה גדושה,

הרבני הנגיד הנכבד והנעלה

מוה"ר **שמואל זאנוויל מארקאוויטש** הי"ו

אב"י בעואב"י בארא-פארק יע"א

הרבני הנגיד הנכבד והנעלה

מוה"ר **אהרן משה שלאגער** הי"ו

מגדולי בעלי צדקה וחסד בעיר וויליאמסבורג יע"א

לרגל שמחת נישואי בנו הבה"ח כמר אשר ני"ו
למדל טוב ובשעה טובה ומצלחת

לרגל שמחת נישואי בתו הכלה המהוללה שתח"י
למדל טוב ובשעה טובה ומצלחת

יה"ר שתזכו לרב תענוג ונחת, מהם ומכל יוצ"ח בבית אחצ, מוצק אושר ועושר והרחבת הדעת, ותזכלו להמשיך בפעולותיכם הכבירים בכל עת, ובשכר זאת תצטברכו בכל מילי דמיטב.

המאחלים מריחוק מקום וקירוב לב
ידידיכם השמח בשמחתכם

יעקב ובנו יואל שפיצער

פעיה"ק ירושלים תובב"א

רב ברכות ושובע שמחות

ברון שיר ושבח, ברכת מזל טוב נשא ונברך, אל מול פני מע"כ אבינו - חותנינו יקרנו, הצמוד בקירות לבבינו, ומסור בלוג"ח למענינו, האדם היקר המהולל בתשבחות, רב תבונות ונעים הליכות, ושמואל"ל בקוראי שמו, טעמו ונימוקו עמו, וזרע יצח"ק מאה שערים, במידותיו הטובות והיקרים, קובע עתים לתורה, נודע לעוז ולתפארה,

מוה"ר **שמואל יצחק ראזינגער** שליט"א

והברכה אחת לנור"ב החשובה שתח"י לאיט"א

לרגל השפחה שבפענו בנישואי בנו

נסינו החתן היקר והנעלה, עופלג בכל פעלה, נחפד לפעה ואהוב לפעלה, נודע לשם ולתהילה,

כער חיים פנחם ראזינגער ני"ו

עב"ג הפהוללה שתח"י לעזל טוב ובשענו"ע

בת הרבני הנגיד הנכבד, רודף צדקה וחסד, עוה"ר אהרן פשה שלאגער שליט"א

וברכותינו צרופה ואמורה, בזאת השורה, שמשמחה זו יושפע לו רב שמחה ואורה, וירוה רב תענוג ונחת לשם ולתפארה, מתוך אושר ועושר שזורה, וכל מילי דמיטב.

מעיתות וברכת בניכם - התניכם

יואל, משולם, ראזינגער. יצחק שמעון ווייס, אהרן ראזמאן, לוי יצחק לעווי.

מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

סעודת רעוא דרעווין שב"ק פרשת בהעלותך שנת תשס"ט לפ"ק בקרית יואל יע"א

שמע מינה תרי יומי לבר מהאידינא, ומגלן דהסכים הקב"ה על ידו, דלא שריא שכינה עד צפרא דשבתא. ולכאורה קשה כיון שהש"ת הסכים עמו, מאי טעמא לא ציוה כן מעיקרא, ועוד אם ה' לא צוה, למה משה עשה כן מדעתו. אך ביאור הענין כי עיקר ההכנה לקדושה הוא על ידי הפרישות בדבר המותר, וכמו שהאריך הרמב"ן (ר"פ קדושים) שיסוד הקדושה הוא לקיים מאמרם (במנות כ) קדש עצמך במותר לך, ע"ש. ולזה הקב"ה לא צוה מעיקרא להיות פרושים ג' ימים, הגם שבאמת היה רצונו של הקב"ה ליתן התורה ליום השלישי, שהרי אם היו מקיימים מצד ציווי הש"ת, עדיין לא היה בכלל גדר קדושה, דדוקא אם מקדש עצמו במותר לו, אז הוא בגדר קדושה, ועל כן בא משה והוסיף יום אחד מדעתו, כדי שיקדשו ישראל עצמם במותר להם, עכ"ד הנפלאים.

והנה כתב מרן החתם סופר בתורת משה (פ' בהעלותך) דד' קני המנורה מרמזים אקרא דכתיב (ישעיה לב ו) והיה אמונת עתיך חוסן ישועות חכמה ודעת יראת ה' היא אוצרו, ודרשו חז"ל (שבת לא) אי איכא יראת ה' אק אי לא לא, וטפל לו ששה סדרי משנה, כי הוא זה תכלית הכל, והוא הקנה האמצעי אשר ששת הקנים פונים אליו, עכ"ד. ויל"פ באופן אחר קרוב לדבריו הקדושים, כי ששת הקנים רומז על ששה סדרי משנה מה שסידר רבינו הקדוש והן יסוד תורה שבעל פה, ושלא תאמר שבדוהו זאת מלבם ח"ו, לזה אמר אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, הוא נר האמצעי רומז על תורה שבכתב אשר ממנה יוצאין ששת הקנים היינו ששה סדרי משנה, כי תורה שבכתב הוא המקור טהור לתורה שבעל פה, וחז"ל לא חידשו דבר מדעתם ח"ו, כי אם באו לפרש ולחזק תורה שבכתב.

ועל פי זה יתבאר הכתוב בהעלותך את הנרות, רמז על התורה כי נר מצוה ותורה אור (משלי ו כג), כי בכדי שיזכה האדם להעלות את הנרות וישיג תורה שבעל פה, צריך להזהר אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, פ'ני המנורה ראשי תיבות פ"ה. ובא הרמז בזה שלפני הלימוד צריכים לקדש את הפה לשם קדושת ספר תורה שבע"פ, ואז יאירו שבעת הנרות, היינו ששה סדרי משנה יסוד תורה שבעל פה היוצאים מנר האמצעי הוא תורה שבכתב, אבל אם אק האדם מקדש את פיו קודם הלימוד, איך יוכל להשתמש בפה מטונף ומלוכלך להניח בו דיבורי

בהעלותך את הנרות, איתא במדרש רבה (פ"ט) (ט"ו) זה שאמר הכתוב (תהלים לד י) ירא את ה' קדושו כי אין מחסור ליראיו, וצ"ב שייכות מקרא זה לכאן.

(ב) **ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה כאשר צוה ה' את משה, פירש"י ויעש כן אהרן, להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, ונלאו כל חכמי לב למצוא ביאור מפני מה הוצרך הכתוב להשמיענו שאהרן קדוש ה' לא שינה ממאמר הקב"ה.**

(ג) **וזה מעשה המנורה וגו' כמראה אשר הראה ה' את משה כן עשה את המנורה.** והקשו המפרשים מה משמיענו פסוק זה, הלא כבר נאמר בפרשת ויקהל (שמות לו י) צורת המנורה שעשה בצלאל.

ויל"ל על פי מה שכתב בערוגת הבושם (פ' במדבר) אהא דמבואר בזה"ק (אחרי דף גט) דכל מילי דקדושה צריך הכנה והזמנה, כדי שיהא ראוי שיוכל עליו הקדושה, ונראה ראייה לזה מהכתוב ספר תורה, שצריך לקדש הדין והקולמוס בכתיבת אות אחר קודם שיכתוב האזכרות שבספר תורה (יר"ד סימן רע"ו ס"ד), וכמו כן צריך שיאמר קודם קיום כל מצוה הריני מוכן ומזומן לקיים מצוה זו, דעל ידי מוצא שפתיו עושה הזמנה כדי שיחול לחול הקדושה על מעשה המצוה. וכתב המהר"ל (דרוש על התורה) דפיות ישראל הם כמו הקלף שבספר תורה לתורה שבכתב, כמו כן הן הנה פיפיות בני ישראל כקלף לתורה שבעל פה. ואם כן כמו בקלף שבספר תורה צריך שיהיה מעובד לשם קדושת ספר תורה, כמו כן פיות בני ישראל צריך שיהא מעובדין לשם קדושת ספר תורה שבעל פה, ועל זה אמרו רבותינו ז"ל (אבות פ"ב מ"ב) והתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך, היינו שתהא מעבד עצמך, שתהיה מוכשר ללמוד תורה שבעל פה, כדרך שהקלף צריך שיהא מעובד לשמה, עכ"ד. ויסודן של דברים מצינו בפירוש רבינו יונה עמ"ס אבות (פ"א מ"ז) שלא ידבר בפה דברי תורה ודברים שכלו דברים של הבלי עולם, שהיו החכמים הקדושים עושים עצמן ככלי שרת, שאין משתמשין בהם דברים של חול, ע"ש.

ובערוגת הבושם שם ביאר הא דאיתא בגמרא (שבת פ"ג) שלשה דברים עשה משה מדעתו והסכים הקב"ה עמו, הוסיף יום אחד מדעתו, מאי דריש היום ומחר, מה מחר לילו עמו אף היום לילו עמו, ולילה דהאידינא נפקא ליה,

ולזה אמר מגורה הטהורה, שהיה להם פה קדוש ונעשו ככלי שרת על ידי שקדשו עצמם במותר, ועל ידי זה זכה להיות פה המתגבר בתורה. והוא לימוד גדול שאם האדם רוצה לעסוק בתורה צריך שיהיה לו פה קדוש בכדי ללמוד דף גמרא, ואי אפשר לזכות לזה רק על ידי קדש עצמך במותר לך שלא ילך אחר התאוות המותרות.

חיים אנהגו במדינה שפלה, קרינו היום (במדינת י"ד) והאספסוף אשר בקרבו התאוות תאוה, ופירשו המפרשים (תולדות יעקב יוסף פ' ב' בהר בשם המגיד) שהתאוות שיהיה להם תאוה, ועוררו התשוקה והחמדה לעניני העולם הזה. וזהו עצם המהות של המדינה שרבו בו קליפות של תאוה, כל המדינה מיוסד על בחינת התאוות תאוה, ופה המשוקע בתאוה אפילו של היתר אינו יכול לעסוק בתורה ובתפלה, ואדרבה זה גורם קרירות לתורה ולתפלה ולכל דבר שבקדושה, ולדאבונינו נפרץ אצל כמה בני ישראל הכשרים אשר ראשם ורובם הוא בשולחנם מה שיכולים להוסיף עוד בתאוות עולם הזה, ועובדא ידענא דהוה אצל ק"ז מרן הקדושת יום טוב זללה"ה שראה אצל אחד בתוך ביתו שהוסיף מלח להמתיק מאכלו, נאנה הקדושת יום טוב ואמר, אוי, האם את כל התאוות יש למלאות, עכ"ד. ואנן מה גימא אבתריה בימינו אלה שהולכים אחר תאוות עולם הזה, תאוות מתאוות שונות, כל מה שהלב יכול לחשוב, והכל הוא על טהרת הכשרות, אבל תאוה הוא תאוה, וזה גורם שנעשים מגושמים כל כך עד שנאבד כל רגש לדבר שבקדושה ולדברים רוחניים, ולזה עלינו לדעת ולזכור הציווי של קדושים תהיו, לקדש עצמינו במותר ולשמור על הפה, אל מול פני המגורה יאירו שבעת הנרות, ראשי תיבות פ"ה, שיהיה הפה קדוש ולשמור עליו מה שמכניסים בתוכו, ובודאי לא ניתנה תורה למלאכי השרת, וכל בשר ודם אוכל ושותה, מכל מקום צריך שיהיה במדה ובמשורה בהשכל ובדעת, לפרוש עצמו מצ"ט שערי היתר וכל שכן מעניני איסור, ועל ידי זה יזכו לקצת קדושה לקדש קצת הגוף, ועל ידי זה יזכו ללמוד תורה קדושה ונזכה שיהיה הגוף קדוש, והפה יהיה ראוי להיות כלי שרת להשי"ת לתורה ולתפלה ולכל ענינים קדושים.

והשי"ת יעזור שנזכה אל מול פני המגורה יאירו שבעת הנרות, ונזכה לעסוק בתורה בקדושה ובטהרה, עדי נזכה לראות בהתרוממות קרן התורה וישראל ובהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

קודש של תורה ותפלה, ואיך יוכל הפה להיות כלי שרת לעסוק בה בדבר ה'.

וזה שאמר ויעש כן אהרן, ופירש רש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, שהכתוב מספר בשבחו של אהרן איך שהיה נזהר בקדושת הפה והיה מקדשו ומטהרו ביתר שאת קודם הלימוד שיהא קדוש לקדושת תורה שבע"פ, וכמו שנאמר (מלאכי ב' ז) כי שפתי כהן ישמרו דעת, כי אהרן הכהן היה שומר שפתיו בהשכל ובדעת, ע"ד שאמרו חז"ל (אבות פ"ג מ"א) סיג לחכמה שתיקה. ולזה אמר להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, היינו שלא שינה עבודת ששת קני המגורה הרומזים אל ששה סדרי משנה מעבודת נר האמצעי הרומז על תורה שבכתב, וכמו בתורה שבכתב עשה הזמנה לשם קדושת ספר תורה טרם שהתחיל לכתוב על הקלף, כן עשה אהרן כהנא קדישא קודם שעסק בתורה שבע"פ, שקידש את פיו לשם קדושת תורה שבע"פ שיהיה ראוי להיות כלי שרת לעסוק בו בתורה ובתפלה.

ולזה סיים הכתוב כמראה אשר הראה ה' את משה, הכוונה כמו שמצינו במתן תורה שהוסיף משה יום אחד מדעתו והסכים הקב"ה על ידו, ועם כל זה לא צוה ה' על זה מעיקרא כדי שיקדשו בני ישראל את עצמם דוקא בדבר המותר להם, וזה ישמש להם כהכנה והכשר לקבל תורה שבעל פה, כן עשה את המגורה, בדרך זה עשה אהרן עבודתו בקודש בהדלקת המגורה, שבגודל קדושתו השפיע דבר זה בשעת הדלקת המגורה להיות מקדשים את פיהם בקדושה יתירה כדי שיזכו לקבל אור קדושת תורה שבעל פה.

ובזה יתבאר מה שהסמיך המדרש הכתוב יראו את ה' קדושו, כלומר איך זוכים לזה להיות אל מול פני המגורה יאירו שבעת הנרות, להשיג אור קדושת תורה שבעל פה, על ידי שיהיה אל מול פני המגורה יאירו, שיקדשו את הפה, ובמה מקדשים אותה, לזה הסמיך המדרש את הכתוב יראו את ה' קדושו, וקדושה היינו פרישות בדברים המותרים, שבזה יכולים לקדש את הפה להיות קדוש ומוכשר לקבל אור קדושת תורה שבעל פה.

ולזה מצינו בעשרה הרוגי מלכות (קניות לתשעה באב) שבכה רבי ישמעאל על רשב"ג וקראו מגורה הטהורה וכו' פה המתגבר בתורה. ובאבות דרבי נתן (פרק ל"ח) הגירסא, היה בוכה וצועק פה קדוש. כי התנאים הקדושים קדשו גופם עד שנעשו כמגורה כלי שרת לעבוד השי"ת בתורה ובתפלה והגוף נעשה קדוש ע"י קדש עצמך במותר לך,

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוח"ה להם

קרבן עומר וישיבת בני ברך מושה"ק רהסודרי סאטמאר

ע"ש כ"ק רבינו הקוה"ט מרון מושה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעועבי"א

קרית יואל - בני ברך

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעתו"מ

ברכת מזל טוב

הננו משגרים ברכת מזל טוב חמה ולבבית לאנשי החשובים כל אחד בשמו יבורך

קול רינה וישועה בצאתי צדיקים

בחרדת קודש ובהתרגשות עילאה משגרים אנו בזה ברכת מז"ט אל פני

כ"ק מרון רבינו הגה"ק שליט"א

ולרגל שמחת אירוסי נכדו

בן הדב"נ הגה"צ ברוך טייטלבוים שליט"א

רב דבומה"ד יואל משה וברך משה קרית יואל יע"א

הרב הגאון ר' שלמה זלמן אולמאן שליט"א

ראש הכולל

לניסואי בנו ביום רביעי באלום זיווניך

הרב ר' יצחק ארון אייראעל שליט"א

רמ"ב בשיבוק

לאירוסי בנו הבח"ח לוי ניו

הרה"ח ר' אברהם מושה לאנדא שליט"א

ולחתנו הרה"ח ר' יצחק קארציג שליט"א

לאירוסי בתו, נכדתו

הרה"ח דוד פריש הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' מושה מרדכי פריש שליט"א

ולחתנו הרה"ח ר' עזריאל שווארץ שליט"א

להולדת בנו, נכדו

השלום וזכר בבית מדרשו בשיכון

הרה"ח יואל ראזנבערג הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' שלמה מאיר ראזנבערג שליט"א

ולוקטו הרה"ח ר' מושה יעקב ראטער שליט"א

ולחתו הרה"ח ר' יודא עקשטיין שליט"א

להולדת בתו, נכדתו

קידושא רבא בבית מדרשו בכוכוץ מאיר

"נפש חיה"

ע"ש הרבנות הברקת מרת ח' מיירליש ע"ה בת מרון רבינו משה ז"ע נלב"ע ח' שבט תשנ"ג ☆ ☆ ☆

"חסדי מנחם מושה"

ע"ש ר' מנחם מושה גאנץ ז"ל ב"ר דוב ז"ל נלב"ע י"ג מנחם אב תשנ"ב ☆ ☆ ☆

"תהלה לדוד"

ע"ש ר' מושה דוד מע"ער ז"ל ב"ר חוקאל משולם ז"ל נלב"ע י"א תשרי תשנ"ח ☆ ☆ ☆

"א"ב"ן ישראל"

ע"ש ר' אברהם נתן בערנאט ז"ל ב"ר ישראל ז"ל נלב"ע מ"ז חשוון תשנ"ו ☆ ☆ ☆

"ציון לנפש חיה"

ע"ש ר' בן ציון בנעט ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל נלב"ע ט' שבט תשנ"ג וזוגתו מרת חיה ע"ה ב"ר יהושע ז"ל נלב"ע י"א סיון תשנ"ה ☆ ☆ ☆

"חסדי בא"ר"

ע"ש ר' אלכסנדר בנעט ז"ל ב"ר עזרא ז"ל נלב"ע כ"ג ניסן תשנ"ו וזוג' מרת רייזל ע"ה ב"ר אפרים ז"ל שמעון נלב"ע ח' מבת תשנ"א ☆ ☆ ☆

משא"ת חיים

ע"ש ר' חיים גרין ז"ל ב"ר מרדכי מנחם ז"ל נלב"ע כ"א אדר א' תשנ"ח וזוגתו מרת אלטע שיינדל ע"ה ב"ר משה אליהו ז"ל נלב"ע י"ב ניסן תשנ"ג

"חסדי שלמה זלמן"

ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל בן ר' מרדכי וזינגערער ז"ל נלב"ע ח' כסלו תשמ"ב ☆ ☆ ☆

"חסדי ישראל יעקב"

ע"ש ר' ישראל יעקב אייזנבערגער ז"ל נלב"ע מ"ז אייר תשנ"ו ואביו ר' נתן נטע ב"ר מנחם מענדל ז"ל ב"ו סיון תשנ"ה ואמו מרת דינה ע"ה ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל נלב"ע כ"ט תמוז תשנ"ג ☆ ☆ ☆

"חסדי שמואל וחנה"

ע"ש ר' שמואל זאב צעוו ז"ל ב"ר יעקב דוב ז"ל נלב"ע ג' תשרי תשנ"ח וזוג' מרת חנה ע"ה ב"ר חיים משה ז"ל נלב"ע י"ב חשוון תשנ"ו ☆ ☆ ☆

"אנשי חיים"

ע"ש ר' אביגדור פרידמאן ז"ל ב"ר נחמי' ז"ל נלב"ע ז' שבט תשנ"ג וזוג' מרת חנה לאה ע"ה ב"ר יעקב פרענקל מבי"ח ז"ל נלב"ע ב' אלול תשנ"ג ☆ ☆ ☆

"צבי מרו"ם"

ע"ש ר' צבי אלימלך געלמאן ז"ל ב"ר אברהם ז"ל נלב"ע ח' אלול תשנ"ט וזוג' מרת בריינדל ע"ה בת ר' מרדכי מנחם ז"ל נלב"ע כ"ה תמוז תשנ"ט ☆ ☆ ☆

"אפריון נמט' לר' שמעון"

ע"ש ר' שמעון דאקאל ז"ל בן ר' שניאור זלמן ז"ל נלב"ע ז' מנחם אב תשנ"ח ☆ ☆ ☆

"זכרון חיים צבי"

ע"ש ר' חיים צבי שווארץ ז"ל ב"ר חוקי' אהרן טובי' ז"ל נלב"ע י"ג כסלו תשנ"ה ☆ ☆ ☆

"ממכון שבתו השגור"